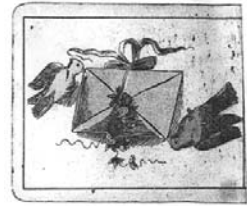

VESTEA

PERIODIC SOCIAL-CULTURAL, EDITAT DE PRIMĂRIA COMUNEI MEHADIA (CARAȘ-SEVERIN) ȘI SOCIETATEA LITERAR-ARTISTICĂ "SORIN TITEL" DIN BANAT

FONDATORI: IANCU PANDURU ȘI NICOLAE DANCIU PETNICEANU

Adresa redacției: Mehadia, str. Pădurii nr. 389, tel. 0255 / 523204, 523121 și 523193; 0742 070514, 0749 495972 și 0720 025844
e-mail : vestea.de.mehadia@gmail.com **pagina web: <http://vestea.wordpress.com>**

NUMĂRUL 10 (23). ANUL III. DECEMBRIE 2008. PERIODIC LUNAR. PAGINI: 20. PREȚ: 2 LEI

Redactor responsabil: NICOLAE DANCIU PETNICEANU; Redactor: COSTEL VLAICU; Consilier: prof. doctor IULIAN LALESCU

Sărbătorind Sfinții din Calendarul Creștin Ortodox

Luna decembrie ne introduce, an de an, fie mănos, fie săracăcios, în praznicul sfânt al sărbătorilor, ce curg una din alta, începând cu Sf. Nicolae, Sfântul Crăciun – Nașterea Domnului Isus Cristos – apoi Sfântul Ștefan, urmat de Anul Nou – Sf. Silvestru (Vasile), apoi vine Boboteaza, cu Sfântul Ioan.

Prin urmare, un șirag de Sfinți, care sunt ai noștri și trebuie să-i primim și să-i cinstim după datina străbună, după tradiția românească.

Vine Crăciunul! Vin colindătorii!

În această perioadă e recomandabil să fim cumpătați, să nu facem excese, să nu uităm că suntem în Postul Crăciunului, să ne purtăm creștinește sub toate aspectele, să avem parte de duhul blândeții, să fim milostivi și îndatorați față de aproapele nostru, după cum grăiește Scriptura.

De asemenea, în acest timp, să păstrăm o relație apropiată, așa spune foarte apropiată, cu Sfânta Biserică, să frecventăm biserica și să ne împărtășim cu anafora și alte sfinte daruri creștinești.

Să nu uităm de obiceiul românesc de-a primi colindătorii – purtătorii și grăitorii de urare străbună – să fim generoși cu colindătorii și urarea lor de bine și frumos.

În ceea ce mă privește, în luna decembrie, ultima din anul calendaristic, rememorez ceea ce am făcut în anul ce s-a scurs, revăd agenda de lucru și caut să cuprind în ea alte proiecte pentru anul ce va veni, pentru 2009, proiecte pentru binele consătenilor, pentru electoratul care mi-a încredințat mandatul.

Tuturor consătenilor, le urez din suflet un sincer și călduros La mulți ani cu sănătate!

primar IANCU PANDURU

1 Decembrie 1918 – Ziua Națională a Românilor

De la 1 Decembrie 1918 ziua în care s-a vestit lumii, prin hotărârea Adunării Naționale de la Alba Iulia, Unirea tuturor românilor sub sceptrul Regelui dezrobitor Ferdinand I și până în timpul de față, fiecare cetățean al României întregite a avut prilejul să asculte ori să citească diferitele lămuriri cu privire la felul cum s-a înfăptuit Unirea aceasta și la temeiurile care îi garantează trănicia.

Nu erau însă și nu sunt toate lămuririle izvorâte dintr-o cunoștință deplină a împrejurărilor, nici dintr-o neprihănită iubire a adevărului istoric. Unii din cei ce le dau, mai ales străinii care nu au văzut din capul locului cu ochi buni întregirea României, urmăresc scopul de a înfățișa Unirea aceasta în așa fel încât să trezească în sufletul celor slabi de înger îndoială, spunând că ea nu ar putea să fie trăinică sau că nu ar fi izbândă neîndoielnică a vredniciei neamului românesc.

Se întâmplă să auzim câteodată astfel de păreri nu numai din partea străinilor, cu gânduri potrivnice, ci și din partea unor români care deși socotiți ca oameni de ispravă și buni patrioți nu-și vor fi luat osteneala să cugete mai îndelung și mai pătrunzător, înainte de a fi rostit păreri puțin lămurite cu privire la temeiurile Unirii național-politice a tuturor românilor. (Subscriu la afirmația autorului, au existat puține persoane – intelectuali – retrograde la ideea de unire, așa au fost învățătorul Gh. Jurchescu – filomaghiar, din Petnic, și învățătorul Nicolae Roșetiu, filoaustriac, învățător din Iablașița. – n.r.)

Unirea național-politică, de la anul 1918, nu se cuvine să fie înfățișată, nici măcar în parte, ca un dar, coborât asupra neamului românesc din încrederea și simpatia lumii civilizate, nici ca o alcătuire întâmplătoare, răsărită din greșelile dușmanilor de veacuri. Chiar dacă asemenea greșeli nu s-ar fi săvârșit niciodată împotriva românilor subjugăți de-a lungul veacurilor de stăpânire ungurească, austriacă sau rusească, stăpânirile acestea nedrepte ar fi trebuit să se dezumfle și micșoreze îndată ce dreptul tuturor popoarelor de a-și croi soarta după buna lor pricepere a izbutit a se înălța la treapta de putere hotărâtoare în nouă întocmire a așezământului de pace europeană.

De aceea, Unirea românilor trebuie înfățișată totdeauna potrivit adevărului ca urmarea firească a unei pregătiri istorice de sute de ani, în cursul căroră acest popor de eroi și de mucenici a izbutit să-și apere cu uimitoare stăruință sărăcia și nevoile și neamul" (M. Eminescu, Scrisoarea III), rămânând împotriva tuturor năvălirilor barbare și vremelnicele stăpâniri străine, în cea mai strânsă legătură cu pământul strămoșesc în care, ca într-un liman de mântuire, și-a putut adăposti traiul de-a lungul vremilor de urgle.

Astfel, statul român, întregit în forma lui de astăzi, trebuie prețuit ca unul dintre cele mai statornice, având temeiuri adânci și nezugduite în alcătuirea geografică a pământului strămoșesc, în firea poporului român și în trănicia lui nepilduită, în legăturile lui sufletești întărite

prin unitatea aceleiași grai, aceleiași credințe, aceleiași datini și obiceiuri, în asemănarea nedezmintită a întocmirilor și așezămintelor moștenite din bătrâni și, mai presus de toate, în puterea morală a conștiinței naționale, fără de care ar fi șubred și nesigure toate celelalte temeiuri.

Să cercetăm, pe rând, aceste temeiuri spre a ne putea da seama de sprijinul adus de fiecare în parte și toate laolaltă pentru a întări clădirea de unire național-politică a românilor.

În vara anului 1914, după ce arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului habsburgic, a fost ucis la Sarajevo, împreună cu soția sa Sofia de Chotek, de către studentul sârb Gavril Principo, a izbucnit războiul cel mare, zis războiul mondial. Sufletul românilor subjugăți din Transilvania, Bucovina și Basarabia se zbătea cumplit între temeri grele și frumoase nădejdi de izbăvire. Mulți erau îngroziți de gândul că vor fi siliți să lupte sub steaguri străine, împotriva fraților de același sânge și aceeași credință.

Se mângâiau însă cu nădejdea că nu vor putea fi spulberate în deșert toate jertfele și suferințele lor, ci cu ajutorul lui Dumnezeu se va răscumpăra, în sfârșit, întreg neamul românesc din jugul robiei de veacuri.

În mintea și inima tuturor încolțise presimțirea că războiul acesta va face să răsară și pentru ei soarele dreptății. Celor închinși în hora de moarte a înfricoșatului război le venea câte un cuvânt de îmbărbătare, ca acela al profesorului Nicolae Iorga, care scria în ziarul Neamul Românesc: „Să fiți voioși aceia, care în strigăte de comandă străină sub steag străin murii! Undeva un alt steag se ridică în măsură, în care voi vă cheltuiți vitejia, vă dați sângele vostru tânăr. El se ridică tot mai înalt, tot mai larg, săltat în sus și răsfirat de fiecare silință deznădăjduită a puterii voastre, care se stânge. Și să știți că urmașii voștri, în ciuda puterilor lumii, sub acest steag pe care în neștiință, în durere și în întuneric voi l-ați înălțat, desfășurat și sfințit, vor fi toți împreună!”

Regele Carol, ca domnitor constituțional, a ținut să cunoască în împrejurările grele de atunci părerea celor mai încercați sfințici ai săi, pe care i-a chemat într-un consiliu de Coroana la Sinaia pe data de 3 august 1914. Aici s-a cercetat textul tratatului austro-român care, în articolul 2, spunea lămurit: Dacă România ar fi atacată, fără vreo provocare din partea sa, Austro-Ungaria este obligată a-i da în timp util ajutor și asistență împotriva agresorului.

Dacă Austro-Ungaria ar fi atacată în împrejurări asemănătoare din vreo parte a statelor vecine cu România, obligația de a sări în ajutor se va prezenta imediat pentru aceasta din urmă. Din cuprinsul acestui articol se vedea că România nu putea fi îndatorată la nici un fel de ajutor sau sprijin militar, de vreme ce Austro-Ungaria nu fusese atacată din nici o parte, ci ea pornise la atac împotriva Serbiei.

prof. dr. IULIAN LALESCU

Postul Crăciunului

Credincioșii ortodocși sunt până în 24 decembrie, în Postul Nașterii Domnului sau al Crăciunului. Din punct de vedere al alimentației, acest post care se întinde pe durata a 40 de zile este unul mai ușor, cu multe dezlegări la pește, ulei și vin. Postul religios al Crăciunului este practicat din timpuri imemorabile, fiind un mijloc pentru iluminarea spirituală și echilibrarea sănătății. Respectarea perioadei de post este, însă, mult mai ușoară în zilele noastre. La dispoziția credincioșilor stă un număr impresionant de cărți și site-uri unde pot fi găsite nenumărate rețete în componența cărora nu intră alimentele considerate de "fruct" sau "de dulce". Potrivit Bisericii Ortodoxe, numai după aceste 40 de zile de post și rugăciune creștinii se pot bucura pe deplin de Sărbătoarea Nașterii Domnului. (C.R.)

Medicii avertizează

Postul negru însă dăunează grav sănătății, spun specialiștii. "Nealimentarea organismului duce la eliberarea acizilor grași în exces, fapt care crește riscul de accident vascular cerebral. Postul negru nu este bun, pentru nimeni. Mai mult, la femeile gravide și la copii, acesta împiedică dezvoltarea, iar din acest motiv este contraindicat", a precizat conf. dr. Romulus Timar, de la Clinica de diabet, nutriție și boli metabolice a Spitalului Județean Timișoara. Pentru o serie de pacienți, postul după rit ortodox nu este recomandat. Oamenii suferinzi de ciroză hepatică, diabet, TBC, insuficiență renală sau cardiacă nu pot adopta, pentru un timp, o dietă lipsită de carne, ouă și lapte. Și persoanele sănătoase se supun unor riscuri. "Necesarul minim de proteine este de 50 de grame pe zi, dintre care jumătate ar trebui să fie de origine animală, însă acest lucru contravine postului. Oricum, este bine să fie respectate zilele de dezlegare la pește", a adăugat dr. Timar. Pentru un post echilibrat, specialiștii recomandă o alimentație cu un conținut zilnic de 200 grame glucide (fructe, legume, pâine, cartofi, paste, orez, gris), 50 grame proteine (fasole, mazăre, soia, ciuperci) și 40 grame lipide (ulei de măsline sau floarea-soarelui și margarină). Credincioșii trebuie să mănânce de cel puțin trei ori într-o zi. (D.I.)

COLINDA

Vestea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos - Nașterea Mântuirii Noastre

**„Din an în an sosesc mereu, la geam cu Moș AJUN
E ger cumplit, e drumul greu, da-i obicei străbun.”**

(Colindă - Nicolae URȘU)

În noaptea sfântă de ajun, visul liniștit al copilăriei noastre se profilează viu și măreț, an de an, nostalgia acestei nopți făcându-ne să reflectăm la peștera Bethleemului, care strălucește minunat în valuri de lumină cerească în conștiința tuturor celor ce simt

românește. Simfonia divină a cetelor îngerești, împreună cu cântarea păstorilor se reactualizează în fiecare an, de peste douăzeci de veacuri, de către cetele de colindători care, în liniștea nopții sfinte, printre jucăușii fulgi de nea, cu glasurile lor

neprihănite și pline de duioșie vestesc gospodariilor nașterea lui Hristos.

Umblatul cu colinda e parte integrantă a ființei noastre etnice, exprimând năzuința de pace între Dumnezeu și oameni și-ntr-oameni laolaltă; este o simfonie a iubirii și un imn închinat păcii și înfrățirii universale.

„Mărire-ntru cei de sus, lui Dumnezeu / Și pe pământ pace, între oameni bunavoire” a fost cântecul îngeresc la nașterea Mântuitorului, colinda noastră nefiind altceva decât un ecou prin veacuri al acestui mesaj divin.

Colindele noastre au devenit în conștiința națională picături de rouă cerească așternute în dimineața trezirii noastre spirituale la realitățile Sfintei Scripturi, dovedindu-și pe deplin și în mod justificat capacitatea de a ne curăți sufletul, irigând în el virtuțile lui Dumnezeu. Ele sunt raze din steaua care i-a călăuzit pe magi spre Bethleemul nașterii lui Iisus Hristos, pentru a ne călăuzi peste veacuri pe calea renașterii noastre spirituale, pentru a deveni făcători de pace pe pământ, spre mărirea lui Dumnezeu și renașterea virtuților creștinești de altădată.

Crăciunul ne apropie de trecutul neamului, dar în aceeași măsură ne îndreaptă gân-

dul spre prezent, spre acest prezent care amenință viitorul omului și al planetei sale, spre acest prezent care, din păcate, se confundă cu un început de sfârșit pe care toți oamenii de bine ai contemporaneității noastre, toate forțele progresive din lume au datoria să-l îndrepte spre i-

dealul minunat al păcii și al bunăvoinței între oameni, pentru care s-a născut și s-a jertfit Hristos. Din astfel de considerente rândurile de față se vor a fi primite și înțelese ca o colindă de pace izvorâtă dintr-un suflet de frate către frați.

**Unde sunteți, colindători de altădată? Ne este dor de
urarea voastră strămoșească de bine, frumos și adevăr
istoric. Veniți, colindători! Veniți în casele românilor.
Avem atâta nevoie de urarea voastră creștinească de
bine și adevăr.**

Colindătorii din Petnicul de altădată

De pe această poziție, colinda impune o viziune asupra lumii, asupra idealurilor ei esențiale, evidențiind modele sau antimo-dele de comportare. Atât prin tematica ei, cât și prin activitatea ei îndelungată și coerentă, colindei i se poate atribui rolul de mesaj al colectivității, mesaj capabil să influențeze datele realului în consens cu dezideratele societății.

De Crăciun, Hristos renaște în conștiința tuturor creștinilor speranța iertării păcatelor și a mântuirii. De aceea l se cuvine toată mărirea, cinstea și închinăciunea. Astfel, în colinda **„În orașul Vifleem” se spune:**

**„Și îngerii toți cântau
Și din gura-așa grăiau:
Mărire lui Dumnezeu,
Lui Hristos, fiului Său
Și pe pământ pace bună,
Între oameni voie bună.”**

Este ceea ce vă doresc și eu, stimați cititori ai ziarului "Vestea", vouă, neamului nostru și tuturor neamurilor.

Hristos s-a născut!

**preot IOAN BRÂNZEI,
membru de onoare a Societății literar-
artistice „Sorin Titel” din Banat**

TRIBUNUL DIN ALMĂJ

E vorba de istoricul doctor preot Ion Sârbu, nume de referință pentru spiritul de jertfă și dăruire exemplară, de luptător pentru drepturile politice-naționale ale neamului românesc, de eliberare de sub jugul stăpânirilor străine.

Vede lumina zilei la 19 februarie 1865 în localitatea almăjană Rudăria, an emblematic pentru Biserica Ortodoxă Română din Banatul istoric, când episcopia din banatul Montan revine la sediul ei firesc, se mută de la Vârșeț la Caransebeș, în umbra Muntelui Mic, în orașul cu trei ape și cu trei închisori pentru românii răzvrățiți împotriva imperiului.

Arborele familiei Sârbu din Rudăria înseamnă un număr de cinci generații de preoți, prima generație s-a stabilit în Almăj în vremea războiului austro-turc, 1637 – 1639, când armatele austriece s-au retras din Oltenia, după un sejur de două decenii și mai bine. Se refugiază în Banat câteva sute de familii de olteni, în mare parte preoți și învățători, cum au fost și familiile de renume: Diaconu Loga, Marcu Brâncoveanu, clanul Bredicenilor și, în fine, familia preotului Sârbu. Aceasta de pe urmă își avea obârșia în Vânjul-Mare, conform cercetărilor întreprinse de istoricul Sârbu.

Preotul istoric doctor Ion Sârbu reprezintă, vorbind metaforic, latura triumghiului spiritual de luptători pentru ideea bănățeană, debutată de revoluționarul pașoptist Eftimie Murgu și urmată de generalul Traian Doda, căteșitrei au văzut lumina zilei, în vremuri diferite, sub crugul cerului rudărean. Căteșitrei au fost condamnați la ani de temniță maghiară pentru același vis: înfăptuirea ideii bănățene, dezrobirea unui neam de sub obrocul străin.

În cele ce urmează voi prezenta câteva secvențe cинefile din viața și activitatea rudăreanului Ion Sârbu, ce atestă ideea bănățeană și națională, componente ce nu pot fi separate una de alta.

Elev fiind la liceul reformat din Debrețin, la ora de geografie, profesorul îi cere să arate pe hartă ținutul locuit de români, elevul Ion Sârbu răspunde prompt, fără ezitare, el poartă mâna roată pe spațiul românesc dintre Nistru, Dunăre și Tisa, demonstrând prin această cutezanță afilierea sa spirituală la ideea de

neam și spațiu legitim. În urma acestui gest cu încărcătură națională, Ion Sârbu s-a văzut nevoit să se transfere la liceul ortodox din Brașov, pe care îl absolvă cu cea mai înaltă distincție: „ex ibio modo”.

Urmează studii superioare la Universitatea din Jena, apoi la cea din Viena, preocupat de istoria antică, medie și modernă, apoi de studii de filozofie. Arhivele din Viena îi stau la dispoziție, ele cuprind cele mai vechi acte de valoare istorică pentru trecutul Europei, inclusiv pentru trecutul Țărilor Române. Este preocupat și de cercetarea trecutului Banatului istoric.

Soldați din Regimentul 43 Infanterie Caransebeș participanți pe frontul italian, în octombrie 1917, la Piave. Între ei și celebrul taragotist Luță Ioviță. În curând, unii vor dezerta în munți, alții vor trece la inamic și se vor întoarce în Banat cu Legiunea Română, în frunte cu doctorul Ion Țicu. Vor pregăti și apărarea Unirea Mare

Concepția sa științifică modernă pe care și-a format-o la Viena despre scrierea istoriei, pe bază de izvoare autentice, rezultată dintr-o mărturisire sui-generis: „*Merg în istorie ca pe un drum: la fiecare cotitură ți se desfășoară alte priveliști, la care nu te așteptai. Totuși aici stă partea de frumos a muncii tale*”. (Vezi: Dumitru Imbrescu: „Popasuri bănățene”, Editura Cercul bănățenilor”, București, 1936, pp. 3 – 16).

Teza sa de doctorat „*magna cum laudae*” intitulată „Mateiu-Vodă Basarabas Auswartige Beziehungen” (1632 – 1654) a fost lăudată cu superlative de savanții săi profesori, publicată și primită cu căldură de critica germană de specialitate, la apariția sa în 1899.

Această lucrare despre „relațiile externe ale domnitorului Matei Basarab, prea puțin cunoscută de istoriografia românească, nefiind tradusă în limba română, a atras atenția istoricului și omului politic Dimitrie Sturdza,

pe atunci prim-ministru al României. Sturdza l-a chemat pe Sârbu la București și i-a cerut să scrie la același nivel științific o lucrare despre Mihai Viteazu. Sârbu avea o sumedenie de documente cercetate și adunate în perioada vieneză.

În perioada șederii la Viena, Ion Sârbu s-a implicat în mișcarea memorandistă pentru drepturile naționale ale românilor, bucurându-se de sprijinul moral și de prietenia cărturarului filozof român A.C.Popovici, cunoscutul ideolog naționalist.

Ion Sârbu participă la elaborarea colectivă și la publicarea cărții cu răsunset european:

„Cestiunea Română în Transilvania și Ungaria. Replica Junimii Academice Române din Transilvania și Ungaria la Răspunsul dat de Junimea Academică Maghiară Memoriului studenților universitari din România (Sibiu, Institutul Tipografic, 1892. Cu o hartă etnografică a Austro-Ungariei și României – în numele studenților români din Viena, Graz, Budapesta și Cluj).

În numele studențimii române, A.C.Popovici denunță nedreptățile suportate de români prin politica de deznaționalizare și maghiarizare practică de statul maghiar și cerea acordarea de drepturi naționalităților. A.C. Popovici îl folosește pe Sârbu în redactarea capitolului: „în care sunt expuse cestiuni istorice”, în citarea celor mai autentice izvoare, acte și documente. (Vezi: Vasile Munteanu: „Contribuții la istoria Banatului”, Timișoara, 1990 pag. 229).

În perioada 1901 – 1905, cât stă la București, Ion Sârbu ocupă un post de prim-custode la Fundația Universitară Carol I și apoi de profesor la Seminarul Central. În acest timp urmează studii teologice. Aspiră la o catedră de Istorie Universală a Universității din București. Nu izbuteste. I se oferă o catedră similară la Universitatea din Iași. Refuză și revine acasă, la Rudăria și continuă Istoria lui Mihai Viteazu.

Revine la București, este preocupat de găsirea de fonduri pentru a-și tipări lucrarea. Nu găsește înțelegere. Surorile sale, Caterina

continuare în pagina 4

urmare din pagina 3

și Petrea îl scot din impas, oferindu-i zestrea lor Așa apare primul volum al lucrării (1904).

În anul 1905, în baza referatului elogios al lui Grigore Tocilescu, Academia Română în plenul ei din 6 aprilie 1905 îi acordă Premiul Năsturel pentru „Istoria lui Mihai Vodă Viteazu”, premiul pe care îl primiseră doar trei din înaintașii săi: Alecsandri, Odobescu și George Coșbuc. (Analele Academiei Române, tomul 26, 1904 – 1905, pag. 3569.

Revine acasă, la Rudăria, devine preot pe lângă tatăl său, Iacob Sârbu, în parohia Rudăria. A fost ales deputat în congresul național bisericesc, deputat, în prealabil, în adunarea eparhială din Caransebeș. Între anii 1910 – 1920 a fost protopresbiter în Mehadia.

În 1906 au loc alegeri generale. Partidul Național Român participă de pe pozițiile activismului parlamentar. Ion Sârbu este desemnat să candideze în districtul Caransebeș, unde obține confirmarea de tribun al națiunii sale. Adunarea populară din Bozovici, la 16 aprilie 1906, îi propune candidatura într-un entuziasm general. („Drapelul”, nr. 58 din 25 mai 1906 și Tribuna Graniței nr. 12 din 1905).

În anul 1914 se declanșează conflagrația primului război mondial. Era supravegheat de jandarmi, îl obligă să se prezinte la post de două ori pe zi pentru evidență și control.

În perioada neutralității României, generalul Mackenzen îl trimite cu un mesaj la Regele Carol I. Jandarmii pe urma lui, scapă grație ajutorului primit de la preotul din Prigor. I se face percheziție la domiciliu, i se confiscă însemnări, considerate incriminatorii, acționat în justiție, condamnat la un an de închisoare și la o amendă de 3000 coroane imperiale. Urmărirea sa de jandarmi persistă și după ispășirea pedepsei. (Vezi: Dumitru Imbrescu: „Popasuri bănățene”, op. citată, pag. 13 – 14).

După intrarea României în război (1916), guvernul Tisza cere intelectualilor români, fruntașilor Partidului Național declarație de fidelitate, tip, redactată în deplină neconcordanță cu idealul lor politic. Aceștia (Vasile Goldiș, Ștefan Cicio-Pop, Iuliu Maniu, Valeriu Braniște, Ion Sârbu ș.a.) refuză categoric semnarea unor asemenea declarații. Ion Sârbu cu această ocazie a declarat: „**prefer să mor în temniță decât să-mi pătez numele și să înmormântez un ideal pentru care m-am zbuțuit atît de mult.**” (Vasile Munteanu: op. citată, pag. 233).

Prăbușirea Imperiului austro-ungar era inevitabilă. Partidul Național Român lansează Manifestul către popoarele lumii prin care aduce la cunoștință hotărârea națiunii române de-a ieși din acest imperiu și de a se integra

României. Se înființează consilii locale și se hotărăște Adunarea Națională pentru 1 Decembrie 1918, la Alba-Iulia.

Armata de ocupație sârbă împiedică deplasarea delegaților români la Alba-Iulia. Totuși ajung la Marea Adunare Națională. Din 1228 de delegați un număr de 369 erau delegați bănățeni cu drept de reprezentare („Românul”, Arad, 21 – 4 decembrie 1918).

În fruntea delegației din Banat se afla și preotul dr. Ion Sârbu, delegat al Țării Almajului. La Alba-Iulia, Sârbu a fost ales deputat în Marele Stat și în Comitetul de redactare a Rezoluției de Unire... Adeptul ideii bănățene, lansată de Eftimie Murgu, în 1848, Ion Sârbu este decis să lupte până la capăt înfăptuirea ei în plan politic și diplomatic. Știindu-se urmărit nu se întoarce la Rudăria, rămâne la Sibiu pentru a susține Comitetul Dirigent, cu competența sa științifică recunoscută. Era vorba de alipirea Banatului întreg, fără condiții, la România – patria-mamă.

Această competență și dărzenie sunt apreciate de omul politic, de Ionel I.C. Brătianu, prim-ministrul României. Brătianu îl cooperează în delegația română pentru conferința de pace de la Paris. Cooptarea sa în acest for politic și diplomatic a provocat invidia.

Ion Sârbu pleacă la Paris cu un geamantan de documente pentru a susține pe „baze istorice drepturile României asupra întregului Banat istoric în fața înaltului areopag”. Între alte documente erau și însemnările cu privire la volumul III – Istoria lui Mihai Vodă Viteazu – și traducerea în limba română a lucrării sale de doctorat, apărută doar în germană. Ambele materiale erau documente probatorii în ceea ce privește legitimitatea cererii ca Banatul întreg să se unească cu România.

Știa că misiunea delegației române nu va fi deloc ușoară, că încă de la 24 iunie 1918, Wilson, președintele Americii, lansase circulara-document „Memorandum asupra politicii Statelor Unite față de naționalitățile din cadrul Imperiului Austro-Ungar”. Se recunoștea necesitatea înființării unui stat jugoslav independent. Apoi, aspirațiile jugoslavilor se bucurau de simpatia expresă a liderilor prezenți la Conferința de Pace: Clemenceau, Orlandă și Loyd George, aspect transparent în procesul dezbaterilor de la Versailles, din 19 ianuarie 1919.

Om politic și iscusit diplomat, Ion I. M. Brătianu semnase, în prealabil, cu reprezentanții Angliei, Franței, Italiei și Rusiei, la București, la 4 (17) august 1916 tratatul împotriva puterilor centrale, prin care se stipula garantarea alipirii la România a Banatului, Transilvaniei și Bucovinei. Brătianu văzând ambiguitatea poziției marilor puteri și dificultatea delegației române, neclintit în hotărârea

sa, de unde și porecla de „Sfinxul”, a părăsit lucrările Conferinței. În final se ajunge la un compromis privind stabilirea graniței dintre România și Jugoslavia, se iau în seamă criteriul demografic, se fac măsurători în teren. România obține 75 la sută din Banatul istoric.

La întoarcerea de la Paris a preotului dr. Ion Sârbu, care depusese mari eforturi pentru cauza națională a românilor, între Timișoara și Lugoj, în tren, suportă un atac mișelesc. Scapă cu viață, dar i se fură geamantanul cu documente, care nu au mai fost recuperate nici până în ziua de astăzi.

În scurt timp după acest atentat misterios, Ion Sârbu moare la 15 mai 1922 în împrejurări rămase neînțelese, în etate de 57 de ani. A fost înmormântat în avlia bisericii din Rudăria pe care o slujise cu credință și demnitate. (Un alt martir al neamului.)

DIN CRONICA PREGĂTIRII MARI UNIRI

5 aprilie 1918. O delegație română pleacă în America pentru a face cunoscute opiniei publice și guvernului american situația României și aspirațiile naționale ale românilor din Austro-Ungaria. Dorința fierbinte și lupta românilor pentru a se UNI cu România, patria-mamă. În fruntea delegației se afla preotul Lucaci, supranumit pentru lupta și hotărârea sa „Leul din Sisești”. Sisești o localitate în Nordul Ardealului. Fondează „**Liga Culturală Română**”.

În același timp pleacă la Paris, prin Țările Nordice, cărturarii Octavian Goga și Sever Bocu, călătoresc prin Rusia revoluționară în calitate, chipurile, de negustori (erau însoțiți de-o femeie și o fetiță pentru credibilitate), călătoresc cu pașapoarte false (George Oprescu, respectiv Sergiu Bogdan). **La Paris creează Comitetul Național Român, președinte Traian Vuia pentru a pregăti opinia publică și Marile Puteri în vederea alipirii teritoriale românești, aflate sub ocupație străină, la România, patria-mamă.**

În Franța, Sever Bocu publică în franceză lucrările: „Les Legions roumaines de Transylvanie”, Paris, 1918 și „La question du Banat”, Paris, 1919 (și ediție engleză, 1919).

O altă delegație se oprește în Anglia, la Londra (14.08.1918) și fondează **Asociația de Prietenie româno-engleză**. Și în Anglia se popularizează ideea imperioasă a Unirii românilor cu Patria-mamă.

E trist că la Paris, la Conferința pentru Pace, reprezentanții Americii, Angliei, Franței și Italiei, respectiv Wilsson, Loyd George, Clemenceau și Orlando se prefăceau că nu cunosc situația reală a românilor din Imperiul austro-ungar și manifestau pe față simpatie față de jugoslavi, când s-a pus problema redobândirii Banatului istoric în întregime pentru România. **N.D.P.**

Pâinea noastră cea de toate zilele

De multe ori las gândul să se reîntorcă pe ulița prăfuită a copilăriei mele cu moș Crăciuni țărani și „hristoși cu coasa în spate”, răzbind printre troiene și printre talazurile aurite ale lanurilor de grâu. Și mă apucă un dor imens de clipele pe care n-am să le mai revăd vreodată, clipe trecute ca unduirea limpede a apei de izvor rostogolită în marea cea mare a trecutului. Pietrele au rămas în albia născării, apa timpului neputându-le mișca din locul lor, și ele sunt amintirile și revenirea gândurilor mele la izvor, la izvorul nașterii și copilăriei mele. Acolo noi, toți cei care ne-am născut și am copilărit la sat, am admirat vrăjiți fantastica unduire a lanului de grâu aflând că „pâinea noastră cea de toate zilele” din bobul spicului său aurit și din sudoarea „hristosului” cu coasa în spate se

plămădește. Dar ce mă atrăgea în mod deosebit erau insulițele, roșii sau albastre, de maci și de albastrele. Lanul de grâu, pașnic și blând, le îmbrățișa cu dragostea și înțelegerea celui puternic față de cel slab, cu gândul bun și curat al celor mulți față de cei puțini. Ce vânt și de unde a venit sămânța roșie și albastră în lanul îngălbenit, formând tricoul neamului pe imensitatea câmpiei, n-am să știu niciodată. Ceea ce am aflat e că pâinea noastră cea de toate zilele, pâinea mântuirii și grijaniilor noastre sfinte, din bobul grâului se plămădește și nu din neghină, ca sămânța macului îmbujorat se transformă în opiul amăgirilor și că, în fine, lanul de grâu se plivește de buruieni.

DAMIAN URECHE (1935 - 1994)

Pruncul divin

Voi care ați uitat ce e Crăciunul
Și profanarea o iubiți din plin,
Lăsați și voi o dată să se nască
Măcar ideea unui prunc divin.

E pân-la gât mocirla de păcate
Și vieții îi culegem spin cu spin;
Când e atâta iad în jurul nostru,
Câtă nevoie-i de un prunc divin!

Voi n-auziți colindele cum sună
Și cum vulesc sub cerul cristalin?
Cu lacrimi fericite ne anunță
Că vine printre noi un prunc divin.

Și-acum, vă rog, lăsați-l să se nască
Pe foi de calendare cel puțin:
Spre mântuirea beznelor din case
Îți așteptăm ivirea, prunc divin.

Stoluri de păsări se rostogoleau, unele după altele, din înaltul cerului de dimineața până seara, luptându-se cu viermii și cu insectele ce se înverșunau să distrugă truda

va da, însă, tot lanul de grâu și nicidecum macul sau neghina.

În Sfânta Împărăție pe lângă Pâinea, Vinul și Apa cele trei elemente ce simbolizează Sfânta Treime, se mai află și sudoarea omului cu coasa în spate și de aceea această categorie de oameni a dat Bisericii și neamului cei mai mulți sfinți și eroi, și poate tot de aceea Lucian Blaga spunea că veșnicia s-a născut la sat.

Pe ulița prăfuită a copilăriei mele alți copii își poartă acuma pașii, și-n lanul cu grâu alți maci înfloresc, dar, poate tocmai de aceea, m-am simțit obligat să-i rog să nu alunge stolurile de păsări lăsându-se ademeniți de vraja petelor roșii și albastre ce au venit aduse de vânt în oceanul aurit al spicelor de grâu.

Țăranul copilăriei mele a plecat să se odihnească împăcat cu sine în dualitatea Eului său, împăcat cu cerul și cu pământul căci, le-a slujit, ca nimeni altul, pe amândouă din țărâna fiecăruia, răsărind un pui de om ca și din fiecare bob de grâu o pâine, o viață.

Iată, foarte pe scurt, povestea Pâinii noastre cea de toate zilele, iată povestea credinței noastre ortodoxe și dacă vreți, povestea fiecăruia dintre noi, mai mult sau mai puțin.

pr. IOAN BRÂNZEI, Timișoara

GEORGE COȘBUC:

Pomul Crăciunului

Tu n-ai văzut pădurea, copile drag al meu
Pădurea iarna doarme, c-așa vrea Dumnezeu,

Și numai câte-un viscol o bate uneori,
Ea plânge-atunci cu hohot, cuprinsă de fiori.

Și tace-apoi și-adoarme, când viscoale pier.
În noaptea asta însă vin îngerii din cer.

Și zboară-ncet de-a lungul pădurilor de brad,
Și cântă-ncet; și mere și flori din sân le cad.

Iar florile s-anină de ramuri până jos
Și-i cântec și lumină și-așa e de frumos!

Iar brazii se deșteaptă, se miră asta ce-i,
Se bucură și cântă ca îngerii și ei.

Tu n-ai văzut pădurea, copile drag al meu,
Dar uite ce-ți trimise dintr-însa Dumnezeu.

Un înger rupse-o creangă din brazii cu făclii,
Așa cum a găsit-o, cu flori și jucării.

Depart e într-un staul e-n fașe-acum Iisus,
Și îngerii, o, câte și câte i-au adus:

Dar el e bun și-mparte la toți câți îl iubesc,
Tu vino, și te-nchină, zi "Doamne-ți mulțumesc".

Părintele Ioan Brânzei, ctitorul bisericii „Ștefan cel Mare”, biserica martirilor timișoreni. Să nu uităm pe cei uciși în decembrie 1989. Ei și-au dat viața pentru un viitor, iar viitorul i-a înșelat!

bietului țăran. Adesea mă pomeneam alungându-le, fără să-mi dau seama ce rău priceuiam lanului de grâu.

În timp ce macii și albastrele mă fascinau, bietecele păsărele mă iritau cu insistența lor de a trudi alături de el, anonimul Mântuitor cu coasa în spate.

Aici la sat, an de an, se făurește Epopeea Pâinii, aici în toamne triste moare bobul de grâu pentru a reînvia sub covorul alb de zăpadă, aici Epopeea Suferinței se transformă prin Dumnezeu de-a pururi hărăzită jertfă în Epopeea Reînvierii vieții, aici euharistic în bobul de grâu, se naște, pătimește, moare și înviază Hristos, aici pe Golgota suferințelor și jertfelor năpăstuitului țăran român. Și tot aici în mioriticul sat românesc soarta îmi hărăzise să fiu martor, în vremea treieratului, la separarea grâului de neghină și părtaş la neegalabila bucurie a primei pâini rumenite ca fața mării sale țăranul coaptă în luna lui cuprător. Și cu toate acestea, iată, că abia acum îmi dau seama că povestea lanului de grâu și a pâinii este însăși Evanghelia lui Hristos transpusă în practica vieții bietului țăran, în fiecare an.

Iată izvorul nesecat al pâinii noastre cea de toate zilele, iată izvorul mântuirii universale revărsat în marea cu line unduiri a lanului cu spice aurite.

Ca și în lanul de grâu, însă povestea se repetă în lanul credinței străbune, nu puțin dintre noi lăsându-ne ademeniți de maci și albastrele, alungând, nu o dată, păsărelele ce trudesc să curețe lanul credinței ortodoxe de dăunători, văzuți și nevăzuți, ce se furișează la rădăcina spicului credinței semănate de Sfântul Apostol Andrei în glia strămoșească a sufletului românesc. Pâinea mântuirii ne-o

Domnule general, am onoarea să raportez!

Au trecut zece ani de la apariția cărții Dumeavoastră, una de excepție în peisajul literelor române, intitulată „Diplomație și Apărare” (Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988).

Opul a fost lansat și la Biblioteca „Paul Iorgovici” din Reșița, grație inimosului și onestului director prof. Iosif Imbri, prilej cu care ați dăruit-o și ați acordat autografe, cum e autograful acordat subsemnatului, un modest scrib bănețean: „Domnului Nicolae Danciu Petniceanu, unui bănețean de mare suflet și simțire, care a reușit să redea în lumea mirifică a cărții, cartea sufletului nostru.” Semnat: Ioan Talpeș.

Domnule General, cartea dvs. se pliază pe problemele Unirii de la 1 Decembrie 1918. Felicitări! **N.D.P.**

România la sfârșitul marii crize economice mondiale. Considerații politico-strategice (fragmente)

Coordonate ale evoluției politicii externe românești 1918 - 1933

Uriașa încheștare militară dezlănțuită în vara anului 1914 între două grupări de state imperialiste angajate în lupta pentru reîmpărțirea sau conservarea sferelor de influență și dominație a evoluat la dimensiuni și pe coordonate ce au depășit cu mult calculele sau previziunile celor care au pregătit-o și declanșat-o. Într-o derulare halucinantă, în majoritatea cazurilor neprevăzută, ceea ce trebuia să se decidă pe fronturile de luptă între armate s-a transformat treptat într-o teribilă confruntare între popoare, plătită cu sângele a milioane de oameni și cu sacrificii materiale incomensurabile. Pe parcursul desfășurării ostilităților, cu cât eforturile pentru tranșarea victoriei se răsfrângeau mai dur asupra situației maselor populare, s-au dezvoltat și au dobândit o consistență mereu sporită forme de rezistență internă împotriva continuării războiului, pentru îmfăptuirea unor obiective exterioare sau contradictorii țelurilor inițiale ale conflagrației. Criza declanșată de prelungirea ostilităților s-a repercutat direct în viața economică și socială a fiecărui stat accelerând și agravând conflictele dintre clasele și păturile antagoniste. Concomi-

tent, în imperiile multinaționale a luat o amploare deosebită lupta popoarelor asuprite pentru impunerea dreptului la o viață liberă

Așa arăta comuna Topleț în 1700, comuna d-lui General Ion Talpeș. Foto: Legrand Aurel

și independentă, în cadrul unor state naționale proprii.

Intervenția României în război alături de statele Antantei a vizat eliberarea teritoriilor românești din Imperiul austro-ungar, obiectiv de altfel recunoscut și înscris în tratatul de alianță semnat la 4/17 august 1916. În aceste condiții, efortul și sacrificiile armatelor române s-au încadrat uriașului curent ce anima popoarele asuprite pe coordonatele luptei pentru autodeterminare. Împletirea strânsă dintre obiectivele întregii națiuni și țelurile politice ale angajării statului român în război a constituit baza îmfăptuirii mărețului ideal, al unirii tuturor teritoriilor locuite în majoritate de români. Formarea statului național unitar român a fost în același timp rezultatul luptelor sociale și naționale ce au cuprins imperiile țarist și austro-ungar, materializate în victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și dezintegrarea dublei monarhii. Victoria revoluției proletare în Imperiul țarist și înfrângerile suferite de armatele statelor grupate în Tripla Alianță au creat condițiile indispensabile exprimării voinței popoarelor din centrul și răsăritul Europei de a trăi libere în cadrele teritoriale statale firești. La Versailles, la încheierea păcii, marile puteri învingătoare au fost obligate, în pofida intereselor divergente sau a reținerilor rezultate din chiar condiția proprie de mari puteri imperialiste, să recunoască și să sancționeze dreptul popoarelor din centrul și răsăritul Europei de a-și dezvolta o viață statală proprie, în conformitate cu hotărârile actelor de unire și constituire în state independente și

suverane.

Desăvârșirea unității naționale statale românești, proces încheiat la 1 decembrie 1918, a deschis perspectiva dezvoltării în ritm rapid a forțelor de producție, transformării progresiste a întregii societăți. Unirea tuturor provinciilor istorice românești a creat premisele indispensabile trecerii la o etapă superioară în evoluția istorică a poporului român.

Odată edificată, Marea Unire trebuia apărată și consolidată, principalele direcții de politică externă românească vizând obținerea recunoașterii statului național unitar și sporirea mijloacelor diplomatico-militare de sprijin ex-

tern în condițiile instabilității vieții politice internaționale și perpetuării situațiilor potențial-conflictuale în zonă. În îndeplinirea obiectivelor mai sus menționate, România a depus eforturi susținute pentru instaurarea „forței dreptului” în relațiile internaționale, a unui climat de încredere și deplină egalitate între toate statele. Pe această linie, diplomația românească a susținut activ crearea Societății Națiunilor, înscriindu-se între membrii fondatori ai acestei organizații internaționale. Incluziunea Pactului de organizare al Societății Națiunilor în preambulul tratatelor de pace încheiate la sfârșitul primei conflagrații mondiale a constituit cea mai largă garanție internațională acordată semnatarilor, reprezentând totodată un cadru politico-juridic propice edificării mult speratului sistem de securitate colectivă. Astfel, prin prevederile articolelor 10 și 16 ale Pactului, membrii Societății Națiunilor, deci și statele învinse care doreau să se alăture, se obligau „să respecte și să mențină integritatea teritorială și independența politică” a semnatarilor.

Intervenția marilor puteri aliate în favoarea dezideratului românesc – obținută odată cu recunoașterea, la 3 martie 1920, a unirii Basarabiei cu România de către Consiliul Suprem al Conferinței de pace, hotărâre cuprinsă în tratatul semnat în octombrie 1920 la Paris de România, Marea Britanie, Franța, Italia și Japonia, nu a însemnat să se antreneze într-un conflict cu URSS, menținându-și poziția de neutralitate.

prof. univ. dr. ION TALPEȘ

ION CRAIA - un erou al reîntregirii naționale

În lupta pentru făurirea României Mari, sunt cunoscute astăzi numele multor personalități demne de toată recunoștința noastră. Istoriografia le-a dedicat multă atenție, viața și activitatea puse în slujba interesului național fiind-ne pe deplin cunoscute. Sunt însă atâtea alții ale căror merite au rămas prea puțin cunoscute generațiilor viitoare. Printre acești mari uitați se numără și Ion Craia, a cărui viață de pribegie și privațiuni datorate idealului național este, așa cum remarcă la 1932 preotul-colonel Coriolan Buracu: „una foarte frumoasă și plină de învățătură pentru generațiile actuale și viitoare ... ajuns în pribegie n-a uitat nici o clipă de leagănul său și nici nu și-a caracterul ferm de almăjan”.

Acest erou uitat Ion Craia, s-a născut în localitatea Rudăria, astăzi Eftimie Murgu județul Caraș-Severin, în anul 1864, într-o foarte cunoscută și respectată familie din zonă, cea a crăionilor.

Viața tumultuoasă a acestui almăjan o putem împărți în trei etape și anume:

- 1864 - 1881, anii copilăriei, educației și detenției la Biserica Albă,
- 1882 - 1914, stabilirea în Dobrogea, după o perioadă de pribegie,
- 1914 - 1918, participarea la Primul război mondial, Războiul Reîntregirii.

Primii ani de școală îi petrece la Rudăria avându-l ca învățător pe Antonie Craia, un alt membru al acestei familii numeroase. Sigur că de la acest dascăl iscusit a căpătat dragostea pentru lectură și pentru istoria neamului, așa cum le-a căpătat un alt erou al Banatului, istoricul Ion Sârbu, și el la rândul-i, elev al lui Antonie Craia. Folosind în acele vremuri ca mijloace de scris tocul confecționat din pană de găscă și cerneala din boabe de soc, Ion Craia a deprins foarte bine tainele cărții, ca mai apoi să meargă la Biserica Albă pentru continuarea studiilor secundare.

Aici, la Biserica Albă, chiar dacă era doar un tinerel s-a amestecat într-o mișcare națională alături de alți tineri români. De aici putem deduce că „Tănărul Ion Craia a fost în contact nemijlocit cu ideologia vremii, una națională caracteristică secolului al XIX-lea. După acest episod este condamnat și închis la Biserica Albă. Faptul că a fost condamnat și închis demonstrează implicarea sa efectivă, nu superficială în mișcarea națională.

Nu știm exact timpul detenției, dar oricum câțiva ani a petrecut în închisoare, deoarece abia în 1881 se stabilește în Dobrogea, după o scurtă perioadă de pribegie.

De la Biserica Albă reușește să fugă, refugiindu-se prima dată în Serbia cu gândul de a trece apoi în România. În Banatul care aparținea pe atunci Imperiului austro-ungar nu se putea înapoia din două motive: în primul rând risca să fie condamnat din nou, în al doilea rând se simțea un român adevărat și dorea să trăiască într-o țară în care românii aveau drepturi depline.

Pentru a trece în România s-a folosit de actele soției sale Maria Craia, prefăcându-le în Marian Craia. Odată trecut în România și-a reîntregit

familia, iar în anul 1881 s-au stabilit în localitatea Armuthia din Dobrogea, astăzi Turda județul Tulcea. Alături de Ion și Maria Craia s-au stabilit ulterior și copiii acestora: Mitrică, Petre, Nicolae și o fetiță. Un surghiun al unei familii din șase membrii, doar pentru că doreau să trăiască și să simtă românește.

Nici în îndepărtatul ținut al Dobrogei, în acea localitate care număra la acea dată 150 familii de turci și bulgari, almăjanul nostru Ion Craia nu a renunțat la idealul național, ci așa cum menționa același C. Buracu „a început o luptă grea pe terenul național românesc”. Astfel, în primii ani a înființat o școală primară în casa sa, în zonă nefiind nici o școală. Această școală a funcționat în felul acesta mult timp, până când la stăruințele acestuia s-a înființat școala primară de stat, în anul 1896. O altă activitate demnă de toată lauda este înființarea de biserici nu numai în Armuthia, ci și în localitățile din jur. Din înființarea școlii și a bisericilor nu ne este prea greu să înțelegem aportul deosebit pe care l-a avut Ion Craia la culturalizarea locuitorilor.

Aptitudinile acestui almăjan, seriozitatea de care a dat dovadă în tot ceea ce a întreprins, au fost recunoscute și de către autoritățile locale din vremea aceia, care i-au încredințat ingineria hotarnică, adică parcelările pământului din județul Tulcea. Nu este deloc exagerat dacă afirmăm că toate acestea au fost adevărate acte de pionerat în zonă, făcute de un român într-o mare de străini. În această activitate intensă îl găsește izbucnirea Primului Război Mondial, eveniment de importanță mondială față de care Ion Craia nu rămâne indiferent.

Tot ceea ce se petrece de acum înainte în viața acestui bănățean, vine să confirme atât de bine sentimentele naționale înflăcărâte și iubirea fierbinte de neam. Cei trei copii și ginerele sunt înrolați în armata română: Mitrică locotenent în Regimentul 10 vânători, Petre sergent sanitar Divizia 9, Nicolae soldat regimentul 73 infanterie și ginerele Gheorghe Ioniță sergent Regimentul 33 infanterie.

Nu putem fi siguri dacă la declanșarea „războiului dezrobirei noastre” așa cum îl numea eroul

nostru, a încercat un sentiment de bucurie, dar suntem siguri de sentimentul liniștei și al mulțumirii sufletești că toate privațiunile suferite de familia sa nu au fost zadarnice, în curând își vor găsi împlinirea în făurirea României Mari. Putem vedea aceasta dintr-o scrisoare trimisă către fiul lor Mitrică: „Noi, părinții tăi, mulțumim lui Dumnezeu, că ne-a învrednicit, ca după 36 de ani de pribegie și de luptă pentru cauza națională, să auzim goarna regească chemând ostile române pentru a merge să elibereze neamul românesc din Ardeal și Banat... Mai mulțumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit și pe noi să putem da azi țării noastre trei fii și un ginere...” În continuarea scrisorii, părinții oftează după locurile natale părăsite în urma constrângerilor la care au fost supuși de către autoritățile imperiale, și adresează o rugămintă către cei trei feciori: “dacă Dumnezeu o vrea să ne sune ceasul înainte de vreme, adică înainte ca noi să ne mai sărutăm odată mormintele din Rudăria, vă cerem s-o faceți voi!”

Ion Craia, în timpul luptelor din Dobrogea organizează măsurile de rezistență, dar soarta a fost din nou una crudă. Cade prizonier în mâinile armatei bulgare, este transportat în Bulgaria și supus la munci silnice timp de 2 ani. După încheierea păcii și ieșirea României din război, revine în satul său din Dobrogea, ocupat tot de trupele străine cărora este nevoit să le suporte pedepsele. Totul se sfârșește, pentru acest erou prea puțin cunoscut, la data de 28 noiembrie 1918 când a fost împușcat de către trupele bulgare care se retrăgeau. Nu a mai avut posibilitatea să-și revadă Banatul eliberat și să se bucure de împlinirea idealului național pentru care a suferit atât. Alături de el au căzut la datorie cei doi fii Nicolae și Petru. Singurul rămas în viață, locotenentul Mitrică a îndeplinit rugămintea părintelui, a venit în Rudăria a sărutat mormintele bunicilor în amintirea tatălui său.

Ion Craia, o viață de om pusă în slujba unui ideal, un ideal pentru care a mers până la sacrificiu, un sacrificiu pe care nu avem dreptul să-l uităm.

prof. MIHAI VLĂDIA

Părintele Nicolae Corneanu – mitropolitul Banatului – la ceas aniversar

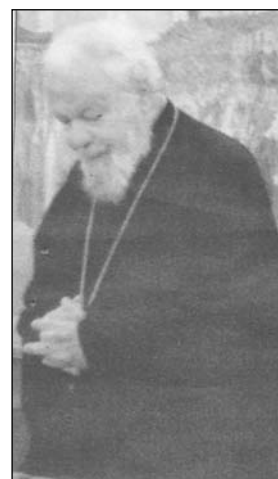
Cărturar din constelația elitelor literelor române dintotdeauna, membru al Academiei Române și membru al Uniunii Scriitorilor din România, savant în viață, specialist în literatura veche creștină, teolog de înaltă valoare științifică, fiu al Banatului istoric – acesta este părintele spiritual al românilor bănățeni.

Ne rugăm la Dumnezeu să-l țină în viață, sănătos și fericit, bănățenii au nevoie de un Far călăuzitor în această viață pământeană, pândită de demoni.

La mulți ani!

Al dumneavoastră fiu spiritual,

N.D. PETNICEANU,
Mehadia, 21.XI.2008

ULTIMII SOLDAȚI AI NEAMULUI ROMÂNESC

Care-i rostul în România neo-vasală de astăzi al urmașilor vitezei Armate Române, ai cărei soldați cântând cu arma în mână „Treceți batalioane române Carpații” făcură România Mare, făcură o Românie „dodoloață” și glorioasă cu mareșali care stăteau la masă, de la egal la egal, cu marii mareșali ai Europei? Cât patriotism mai există acum în pieptul soldatului român după ce Armata Română postdecebristă pierdu Războiul Apărării Neamului pe timp de pace, ajungând o tristă armată de mercenari pusă în slujba familiei marelui Yankeu, a consoartei sale Coana Europa și a Națiunilor Unite dându-și jertfa de sânge prin munții... Afganistanului? Am trecut în această toamnă Carpații, spre depresiunea Almăjului, cu scopul precis de a sta de vorbă despre patriotismul neamului românesc cu Constantin Giurgincă, fost profesor al Colegiului Militar Liceal „Dimitrie Cantemir” din Breaza.

Profesorul de limba română Giurgincă locuiește acum la Petnic, sat brăzdat de râul Craiova, o apă liniștită ce șerpuieste prin depresiunea dintre Munții Semenicului și Munții Amăjului. Dar pe cât de liniștit fu râul de-a lungul mileniilor, pe atât de zbuciumată fu viața locuitorilor acestei zone numită Craina Bănățeană, craina însemnând „margine de țară”. Unii zic c-ar fi fost aici marginea Banatului, alții merg în istorie vorbind de marginea Voievodatului lui Litovoi, alții se întind și mai mult în negura vremii zicând că aici se întâlneau teritoriile dacilor, geților și ilirilor după ce romanii se retrăseseră la sud de Dunăre în Dacia Aureliană, la presiunea celtilor și vizigoților.

Adevărul este că întotdeauna aici a fost zonă de graniță, Regimentul de graniță româno-bănățean nr. 13 cu sediul în Caransebeș înființându-se încă din anul 1767. În anul 1769 el se numea Regimentul de graniță nr. 72; în anul 1775, Regimentul de infanterie de graniță romano-ilir; în anul 1798, Regimentul de graniță valaho-ilir nr. 13; în anul 1838, Regimentul de graniță valaho-bănățean nr. 13 iar în anul 1849, Regimentul de graniță româno-bănățean nr. 13. Cât privește Petnic, aici staționa Compania 4 cu sediul la Petnic și cuprinzând așezările Petnic, Iablanțița, Lăpușnicel, Globucraiovei, Mehadica, Pîrvova și Șumița.

Nu-i de mirare atunci că aici s-a păstrat un puternic simțământ patriotic de păstrare a identității proprii după ce imperiile austriac și otoman, în permanent conflict, trecuseră satele băștinașilor prin foc și sabie. În anul 1695, grozavia pârjolirii satelor din zona fostului drum roman ce trecea prin Mehadia și Domașnea a mișcat până și pe turcul Mustafa al II-lea care a întrebât „a cui este această nelegiuire?”. Când i s-a spus „că acestea sunt faptele lui Tokoly” sultanul aprins de mânie a poruncit să i se aducă la Constantinopol „capul acestui dușman al lui Dumnezeu și al neamului omenesc”. Cu toate acestea, românii din districtele zonei, sub turci pierdură din autonomia, prerogativele și libertățile de care totuși mai beneficiau. Iar când se întoarseră prin satele refăcute, în 1738 și 1739 detașamentele de cavalerie imperială, acestea le trecură din nou prin foc și sabie spânzurând pe toți dintre colaboratorii turcilor pe care i-au putut prinde.

Zbuciumată viață avu de-a lungul timpului românimea de-aici! Prin anii 1900, străbunicul prof. C. Giurgincă, învățătorul lăncu Cârpanu, fu nevoit să pună plantoane de eleui ca să vadă dacă jandarmii maghiari ascultă la ușă când preda elevilor lecțiile în românește. Pesemne fu părât de vreun ungur cu copiii la școală de vreme ce însăși inspectorul școlar principal, un maghiar temut de toți învățătorii, veni în asistență la ore. Învățătorul lăncu Cârpanu, devenit peste noapte Janos Karpany, scrisse mare pe tablă litera „a” și-și întrebă elevii: „No mă copii, știuta-ți voi ce literă aiasta?” „Aaaa...” răspunseră în cor micuții. „No, bigne mă, dară s-o zăcem și unguerașce. Puneț pe „o” și „a” în fundu’ gurii, străjela-ți binie

gurița și dați-le pe nas ase: „ó”. No, hai!”

„- Oaaa...”, grăiră tare prichindeii amuzați.

„- Nu așa mă, batu-vă de prostalăi! Ori nu știuta-ți voi cum fașe porcu’ când vă dușeț să-l taiat?”

„- Ba știimmm!”

„- No, zăceț atunșa!”

„- Ó “, „ó “, „ó “ începură „prostalăii”, ba mai și sărind printre bănci.

Roșu de mânie inspectorul ungur ieși din clasă „numa-numa” și val-vârteț s-avzârli în șaua calului spre „Temeșvar”.

lăncu Cârpanu mai ținea însă și de Compania 8-a de grăniceri, cu sediul la Cornea, nu numai

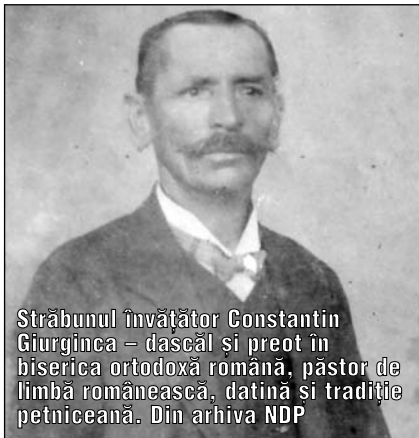

prof. C. Giurginca, urmașul lui lăncu Cârpanu

postul de învățător la Domașnea. Așa că a doua zi când primi „tădula” de dare afară din învățământ, retragere a tuturor drepturilor câștigate ca învățător și anularea diplomelor acordate, făcu și el cerere de audiență „la Vieana”, direct împăratului Franz Josef I. Nu-i fu băgată multă vreme în seamă cererea, așa că se hotărî să bată calea până la poarta împăratului. Unde i se propuse să fie primit la șambelan.

„- Eu și campania mea de grăniceri am jurat credință lui Dumnezeu și împăratului, nu șambelanului Șambelanul să vadă de îngrijirea camerei înălțimii Sale!”

Așa erau toți vechii români sub talpă străină:

Străbunul învățător Constantin Giurginca – dascăl și preot în biserica ortodoxă română, păstor de limbă românească, datină și tradiție petniceană. Din arhiva NDP

dărzi și patrioți față de ținutul lor, limba lor și obiceiurile lor. Niciăieri în România nu există atâtă patriotism cât există din Crama Banatului până-n Maramureș și mai departe în teritoriile încă desprinse de țara mamă și astăzi! Românii și-au cerut întotdeauna drepturile chiar dacă uneori le-au primit datorită conjuncturilor istorice așa cu a fost cazul lui Janos Karpany. Redevenit lăncu Cârpanu, după primul război mondial, învățătorului i s-au recunoscut toate drepturile și diplomele de către Regatul Român.

Cât despre urmașul lui lăncu Cârpanu, profesorul Constantin Giurgincă, păstrează nealterate amintirile moșilor și strămoșilor săi tot așa cum

păstrează cu cinste și steagul României moștenit de la ei. Câți ani are steagul nu știe să spună, „poate din timpul Războiului de Independență”, presupune el. Cert este că tatăl lui l-a moștenit de la bunicul lui care la rândul lui l-a moștenit de la străbunicul. A fost păstrat cu sfințenie în casă, chiar dacă această Craină a ținut de Țara Românească cât timp a ținut și Banatul Severinului de primii domnitori Basarabi. Apoi au venit ungurii, turcii și austriecii și au primit botez străin, au fost nevoiți să jure credință lui „Franț înțaiul”, să-și învețe copii „bozgorește” dar inima tot română a rămas.

„- l-au ros șoarecii un colț, zice profesorul Giurgincă despre steag, dar de 1 decembrie eu tot îl pup și-l arborez afară!”

Constantin Giurgincă și soția sa Elena au debutat ca profesori la Breaza în „a cincea cancelarie cantemiristă” (1968-1970) după ce Liceul Militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza se reînființase în anul 1962, cu profesori tineri, „nepătați”, pe vatra fostei „Școli medii internat cu practică în producție” și a fostei „Școli militare de ofițeri politici” înființată în 1945 de armata sovietică „eliberatoare”. Vechii profesori ai „Centrului Național al Străjeriei” a cărei panglică fusese tăiată de Marele Străjer, Carol al II-lea, au avut soarta Străjeriei din Breaza, Colegiului militar „Nicolae Filipescu” de lângă Târgoviște, Liceului militar „Ștefan cel Mare” din Cernăuți, Liceului Militar „Regele Ferdinand” din Chișinău, Liceului Militar „Mihai Viteazul” din Târgu Mureș, Liceului militar „D.A. Sturza” din Craiova, Liceului militar din Galați. Liceele militare au fost desființate „aparținând unei educații burgeze, reacționare” iar profesorii lor închiși în pușcăriile comuniste ca „fii de chiaburi”.

Punerea „pe butuci” a liceelor militare pe timpul lui Gheorghiu-Dej, „ce băga șpaime-n burghezi”, n-a fost decât un moment de cumpănă pentru români. Prin anii 1970 deja liceele militare din România deveniseră ce-au fost. Nimeni nu poate explica cum poate poporul nostru să-și revină după momente de confuzie, de răscruce și de abandonare vremelnică a lucrurilor firești din istoria sa.

Poate doar dacă urmărim viața unei familii de ostași de-a lungul câtorva generații așa cum a fost cazul învățătorului – grănicer lăncu Cârpanu și a urmașilor săi, profesorii Giurginca, care au revigorat alături de alți patrioți liceele militare.

Cu toate astea, astăzi patriotismul ostășesc a apus. Altele sunt prioritățile și menirea Armatei Române și nici măcar dușmanii ai țării nu mai avem de îndată ce ne apărăm colectiv aproape întreg continentul. A venit pacea. Până când? Va mai fi război? Mergem să stingem focul războiului acolo unde el poate începe, adică în toată lumea. Frumos am zice, dar cu ce inimă mergem noi aiurea să facem ordine dacă acolo nu ne fierbe oala și nu cotcodăcesc găinile noastre?

Poporul român se află iar în momente de răscruce, de confuzie.

Vom fi nevoiți să abandonăm patriotismul ostășesc? Va fi vremelnic sau va trebui să-l remodelăm în larg patriotism românesc dacă tot nu va mai reveni? Și dacă-l remodelăm, cum îl remodelăm? Nu mai mâncăm cartofi polonezi, roșii turcești, usturoi chinezesc? Nu mai cumpărăm pui, carne de vacă, carne de porc și mașini de lux din vest? Orașul Martelange este tăiat în două de o stradă care este și granița belgiano-luxemburgheză dar belgienii nu trec strada pentru a cumpăra pâine luxemburgheză, cumpără de la ei. Să le luăm exemplul?

Decamdată puțini își pun astfel de întrebări. Jurnalele se ocupă de garderoba politică a unei clase minoritare din ce în ce mai îndepărtată de popor căreia i-a și găsit porecla: cloacă politică.

Se pare că lucrurile sunt grave și despre ele mai scriu și mai vorbesc doar câțiva. Ultimii soldați ai neamului românesc.

(Va urma)

prof. NICOLAE N. TOMOIU

Preoțimea în Revoluția de la 1848

S-au scurs 160 de ani de la lupta Craiului Avram Iancu și a moșilor săi, românii de bună-credință n-au uitat jertfa preoților și nici pe cei patruzeci de mii de moși uciși de bestiile maghiare.

În Revoluția Craiului Munților Apuseni au fost „Preoți cu crucea în frunte”, ei au fost făclii pe cărările dezrobirii unui neam obidit social și ofensat național.

Redăm câteva însemnări (fragmente) despre Candelile românilor din tumultosul an 1848.

- Ludovic Kossuth (capul vrăjmașilor): a spus că e gata să dea iertare Românilor care au luptat împotriva Ungurilor, numai Șaguna „nu poate avea iertare!”

Preoții nu au fost numai însuflețitorii acestei revoluții, ci ei au fost chiar „generalii acestei oștii țărănești”. Spunea la vremea sa Nicolae Bălcescu.

- O figură luminoasă de preot jertfelnic, care și-a slujit cu vrednicie altarul și neamul a fost preotul Simion Groza, unul dintre cei mai viteji „căpitanii”. Simion Groza, în fruntea unei neînsemnate oștiri înrămate cu puști și lănci, nimicește trei sferturi din armata maghiară comandată de Hatvany.

În luptele de la Abrud, Avram Iancu se consfățuiește cu alți doi viteji comandanți, cu preoții Simion Balint și Vlăduțiu, pentru a da o luptă hotărâtoare împotriva ungarilor.

În zorii zilei de 15 iunie, baronul ungar Kemeny-Farkas pornește atac împotriva Bucumanilor, dar suferă o grea înfrângere din partea preoților comandanți: Gomboșiu, Teodoreanu și Vlăduțiu.

Această înfrățire a crucii și a spadei în luptele pentru libertate, ne-o oglindesc duioasele versuri care răsună și azi prin desișul codrilor din Ardeal:

„Sus pe vârful dealului,
În cetatea lancelui,
De trei zile și trei nopți
Cântă o sută de preoți
Și se roagă și se închină
Pentru tabăra română...”

(Citate din „Calendarul românului”, anul al LX-lea, Caransebeș, 1947, paginile 95 – 98, eseu de preotul Virgil Țăranu).

N.D.P.

PREOȚI AU FOST... PREOȚI MAI SUNT!...

În „Obsedantul Deceniu” (1950 – 1960) închisorile din România erau pline de credincioși, cu prioritate preoți „cu crucea în mână”, care se opuseseră regimului totalitar, dominat de alogeni: evrei, unguri și țigani, în conducerea de partid și de stat. (Oare astăzi câți români sădea avem în conducere, mai ales în cultură?! Nu aveți voie să răspundeți, dar priviți în jurul vostru și faptele (nefaptele!) lor culturale sunt grăitoare! Astăzi mai rău ca în deceniul șase, muncitorii și-au luat lumea în cap!

Dar să revenim, acum, în pragul sărbătorilor de iarnă, să rememorăm doar un crâmpei din viața deținuților politici.

Într-o închisoare se afla și preotul Ioan Bădaș (1913 – 1997), condamnat în 1948 la 20 de ani temniță grea, pentru rezistența anticomunistă prestată în Ardeal, în zona

**Părintele Traian Nemoianu (*) și
dăscălița Ana Nemoianu (*), originară
din Zăgujeni de Caraș.**

Crișului Alb. Era închis la Aiud. Un fost deținut politic, care rămâne în anonimat a făcut mărturie: „În duminici și în sărbători se oficia Sfânta Liturghie într-un dormitor. Eram șase preoți ortodocși, printre care și Alexandru Nicoliciu din Teregova, cu o figură și cu o mustață de haiduc. Transformam pentru o oră un dormitor într-o capelă, puneam strajă la ușă, pentru „șase”, în cazul că venea un caraliu (gardianul) sau ofițerul de serviciu. Că nu era permis. Serveam liturghia „seacă”, adică fără „prefacere”. Aveam cor ca la catedrală, cu 16 inși, numai muzicieni, regizori, cântăreți de operă. Era o plăcere să-i ascuți. „Capela” era plină până la refuz. Se predica pe rând, tot ca la catedrală”.

Semnează: POPA TUNSU

P.S. L-am cunoscut pe episcopul Bărdaș, a sfințit noua școală din Șiria (Arad). Era un OM de-o cultură rară și de un umanism aparte, udat de roua îngerilor. (N.D.P.)

Evocare (II)

Cel de-al doilea episod e de-a dreptul cutremurător. S-a întâmplat în Casa Domnului din Prigor, în noaptea dinaintea zilei când avusese loc reînnumirea tatălui meu (preot Iosif Coriolan Buracu – nota redacției) în avlia bisericii.

La aducerea osemintelor de la București, primul popas a fost la Turnu-Severin, unde ne aflam toți frații, soțiile și copiii noștri.

La Mehadia, în drumul de la București la Prigor, la stăruința preotului și a unor bătrâni localnici, micuța raclă cu oseminte a fost depusă pentru o noapte în lăcașul în care preotul a slujit atâția ani în agitata și rodnică sa tinerete.

La Prigor, de asemenea, în noaptea de veghe, care-a precedat ziua de 14 octombrie 1981, ziua înmormântării, la praznicul Sfintei Paraschiva, ocrotitoarea familiei noastre, originară din Macedonia, în biserică au venit să vegheze mulți prigoreni, rude și membrii ai unor vechi familii. În timpul nopții am stat și noi de veghe, pe rând, fiii și celelalte rude. În jurul orei 11 din noapte, fiind eu de veghe, a intrat în biserică un preot relativ tânăr, care a îngenuncheat lângă racla cu oseminte și s-a rugat vreme îndelungată, plângând în hohote. Am aflat apoi de la el că slujea într-o biserică, aflată undeva în zonă, regret că nu i-am notat numele sau denumirea localității unde slujea. Cu ochii plini de lacrimi a spus că își datorează viața părintelui Buracu, zicându-mi că tatăl său, soldat fiind, pe frontul de vest, probabil, s-a hotărât să se automutilizeze, și-a tras un glonț într-un picior. Credea, ca și alții, că, rănit, nu va mai participa la luptele de-a doua zi, urma o bătaie extrem de sângeroasă. Medicii care l-au consultat și-au dat seama și au raportat Comandantului de front. S-a hotărât judecarea și condamnarea lui. În acea unitate slujea ca preot militar părintele meu. Soldatul fusese arestat și păzit strașnic într-o încăperie cu o ferăstrucă spre curtea interioară. A doua zi urma judecarea și condamnarea la moarte.

Trecând prin curtea cazarmii, mai devreme ca de obicei, tata a auzit o voce tânguitoare de după gratii, în așteptarea morții. Tata s-a apropiat de fereastră, la rugămintea soldatului, care îl implora pe preot să se roage la Dumnezeu ca să-l scape cu viață.

Înduioșat, preotul a intervenit pe lângă comandant și pe lângă medici să modifice diagnosticul, care urma să-l aducă în fața plutonului de execuție. Intervenția tatălui meu avusese efectul dorit. Ultimele cuvinte ale preotului venit să se roage și să plângă la racla cu oseminte au fost: „Eu îmi datorez viața părintelui Buracu!”

prof. MIHAI BURACU
București, aprilie 2007

La Prigor, în Almăj, bântuie duhul popii Buracu Așadar, 1 Decembrie la Prigor

Prima manifestare culturală închinată Zilei Naționale a României a avut loc în Banatul Montan, în acest an jubiliar, la Prigor, la școala din această vatră românească, în preajma Bisericii Ortodoxe Române și în apropierea locului de veci a martirului protopop Iosif Coriolan Buracu, nume emblematic în luptele naționale antebelice pentru făurirea României Mari.

Profesorul Pavel Panduru și dascălii săi din arealul comunei, având stegar pe primarul Verindeanu, au organizat o serbare în care fiecare participant a pus ceva din sufletul său în reușita ei.

Au avut loc manifestări sportive coordonate de profesorul de Educație fizică și sport, un personaj interesant pentru comunicarea sa, nu de sport, ci una privind un erou din Almăj, participând la luptele pentru reîntregirea pământului românesc, apoi impresionantă a fost serbarea școlară desfășurată pe scena căminului cultural, un cămin frumos ornat neîncăpător pentru

sutele de participanți: cadre didactice, oficialități și mai ales părinți. Acolo, la Prigor, pe scena căminului cultural s-au spus poezii, s-a cântat și mai ales s-a jucat hora de mână, simbolul Unirii, prin fața ochilor s-a perindat splendoarea costumelor populare, unul mai scilpitor decât altul, în care niște mâini harnice și talentate au prins pe pânză culoarea muntelui și verdele câmpiei, florile din câmpul otrăvit. Am reținut chipul unei profesoare de Pătaș, blondă și cu un chip natural, am văzut un cadru didactic care trăia intens mișcarea copiilor ei pe scenă.

A urmat Simpozionul „90 de ani de la Alba-Lulia” desfășurat într-o sală de clasă, cu aspect de oglindă și urme de pahar de cristal, cu o expoziție alături făurită de mâinile harnice și dibace ale elevilor de la Școala din Prigor, școală condusă cu dăruire, competență și mult zel de profesorul de istorie Pavel Panduru.

În fața primarului și a moderatorului Panduru s-au prezentat multe comunicări din partea ca-

drelor didactice, a preoților și a invitaților de onoare, încerc pe aceștia din urmă să-i amintesc: profesorii Iosif Băcilă, Gh. Rancu, Mihai Vlădia, Nicolae Andrei și dr. Iulian Lalescu de Mehadia.

O notă în plus: în mare parte cei care au ținut expozele despre Unire au fost tineri, foarte tineri, precum profesorul Verindeanu, fost elev al școlii. Tânărul a vorbit liber, fără poticniri, cu un debit verbal profesionalizat și cu argumente științifice. **De precizat că autorii comunicărilor nu sunt profesori de istorie, ci de alte specialități.**

Felicități, domnule director Pavel Panduru pentru tot ce s-a petrecut la Prigor, chiar și pentru masa de post, eram găsit în Postul Crăciunului, și teologul Zamela, voce cu chemare divină, ne-a binecuvântat pe toți. În curtea școlii, un perete în trei culori sprijină cerul credinței strămoșești.

NDP

MAIORUL OANCEA ȘI REVOLUȚIA DIN DECEMBRIE

În rândurile ce urmează doresc să-mi informez cititorii cu niște fapte istorice necunoscute de Marele Public!

E vorba de așa zisa „revoluție” de la Timișoara. În fond, e vorba de o revoltă populară, spontană, justificată, împotriva lui Nicolae Ceaușescu, prin care întreaga suflare colorată și necolorată a dorit îndepărtarea lui Nicolae Ceaușescu de la cârma Țării și înlocuirea sa cu Ion Iliescu și cu Cornel Mănescu. Aceste nume au fost scandate de o sută

Maiorul Oancea, ajuns general!...

de mii de timișoreni, și nu numai timișoreni, adunați între Operă și Sfânta Catedrală Mitropolitană.

În balconul Operei, încă din 20 decembrie erau adunați oamenii curajoși, tineri, unii foarte tineri, care au citit proclamații și au cerut: libertate, pașapoarte și iarăși libertate. **Nu au cerut schimbarea regimului socialist din România.**

Era nevoie de un om în uniformă, care să vorbească din balcon, ca prin vorbele sale să atragă de partea mulțimii armata cu tancurile ei, armata împânzise străzile și înconjurase mulțimea, întinsă între Operă și Catedrală.

Maiorul Oancea stătea de-o parte, cum stăteau mulți gură-cască, între care și semnatarul acestor rânduri, de la suflet pentru suflet creștin. Era în uniformă. Era ofițer tehnic, pe la un garaj al armatei. Cineva îl împinse de la spate, cineva dintre re-

voltați, dar maiorul Oancea, slab în limbaj și slab în politică, voia și nu voia să urce la balcon. Frică, nepricepere, nu știa ce anume să zică mulțimii. Și până la urmă a citit ceva, un cuvânt scurt prin care se cerea ca armata să fie solidară cu revoltații. (Oancea va ajunge șeful poliției, primar, senator etc.)

Aici intră pe fir adevărata istorie: cuvântul scris fusese făcut de un ofițer de securitate, de domnul Valy Dinescu, ofițer cu probleme studentești (studenți străini, așa cum muncise și Doamna deputată profesoară Mona Muscă, în calitate de colaboratoare, pentru care o felicit).

Valy Dinescu, originar din Jimbolia, astăzi poate fi întâlnit la Baroul de avocați din Timișoara, fiind unul dintre marii juriști ai Banatului.

Faptul că Valy Dinescu nu este singur! Frontul Democrat Român aciuit în subsolul Operei a fost ocrotit, prin măsuri speciale, de un alt ofițer de securitate și anume de domnul colonel Ion Indrei, moț, astăzi pensionar în Timișoara. Indrei a prevenit o baie de sânge.

Desigur, unicul disident (scriitor) în Timișoara a fost Puiu Ilieșu, handicap locomotoriu, astăzi Președintele unei Fundației Umare de pe Splaiul Nicolae Titulescu 2 sau 4, care în 20 decembrie 1989 s-a întâlnit cu un ofițer (pensionar), colonel de securitate, care l-a îmbrățișat cu lacrimi în ochi și i-a zis că dacă ar fi mai tânăr ar fi alături de el.

În aceeași zi, 20 decembrie 1989, când nu se știa viitorul zilei de mâine, semnatarul acestor și-ruri i-a înmănat lui Ilieșu un memoriu adresat Postului de Radio Europa Liberă, prin care se arăta atrocitățile din Timișoara, era vorba de victime.

Și atunci cine a tras în cei din Piața Operei?! Au tras cei veniți din „afară”, au provocat panică și focuri de armă cei pregătiți în lagărul din Ungaria, cei pregătiți în lagărul din Jugoslavia și, nu în cele din urmă, românii basarabeni kaghebiști. (Ungaria vrea Ardealul. Jugoslavia vrea Banatul).

K.G.B.-ul și C.I.A. au dat o lecție pe care o exersează întruna: „cu 40 de cadre instruite se pot

răsturna un guvern și schimba un regim politic”. Lecția a fost aplicată și în cazul României. Amintiți-vă de vorbele lui Gorbaciov (agent al spionajului englez): „Pe Ceaușescu nu-l va prinde Crăciunul!” Și nu l-a prins.

NICOLAE DANCUI PETNICEANU,
fost ofițer acoperit

MARIANA SPERLEA
AICI

Aici e casa mea
cu leagănul de carpen
cu ochii
de zorele și de sori
iar pe ușori, potcoava ținută
semn bun
pentru trudită călători.
Aici e cerul mai senin
și parcă
sunt oamenii toți îngeri iubitori.
Aicea,
doar aia mă simt acasă
în vatra mea cu fluturi iubitori.
Aici
veghează cântecul și versul
prin clinchetul
neobosit izvor
și tot aici
veghează universul
Luceafărul senin și gânditor
ce ne-a fost scut
în zile de restrîște
când tăvălugul
era jar nimicitor.
Aici
e vatra mea cea românească
e leagăn de speranțe
și de dor”

Din volumul „Iubiri ancestrale”, Ed. Mirton, Timișoara, 1998

SĂRUT MÂNA, DOAMNĂ ÎNVĂȚĂTOARE!

Privind-o pe doamna învățătoare Nina Dăescu din Mehadia, în suflet și în ochi mi se strecoară o stare de nostalgie, de rememorare a primelor mele dăscălițe, pentru că vedeți dumneavoastră, în plin război, doamnele și domniile învățători se schimbau de la trimestru la trimestru, mai exact de la vacanță la vacanță școlară. Varanța de Crăciun, Vacanța de Paști și apoi Vacanța Mare și în toamnă alte Doamne și alți Domni. Vreme de război...

...Și totuși din clasa I mi-a rămas pe retină chipul angelic al doamnei învățătoare Ana Nemoianu, doamna domnului părinte Traian Nemoianu, popa satului Petric, os din osul domnesc al Nemoienilor, pe care îi voi cunoaște mai târziu aievea ori din scrisorile lor, precum Moș Petrache Nemoianu, dr. Iosif Nemoianu (care fusese o vreme și medic la Herculane), apoi profesorul universitar Dinu Nemoianu, cu care am montat o placă și am schimbat destinul unei străzi din „Grivița Roșie” în Str. Dr. Iosif Nemoianu, pe aproape de Spitalul de Copii din Timișoara, tot așa i-am cunoscut pe frații Nemoianu, Virgil, părintele structuralismului în literatura română, și pe Alexandru-Tanu Nemoianu, istoric de clasa I-a, creator de viață românească departe de București și de Borlovenii Vechi, nepotul regretatului medic Virgil Nemoianu din Mehadia interbelică.

Așadar, doamna Ana Nemoianu mi-a pus țărzuza în mână și am chinuit-o cu cifra doi! Nu puteam și pace să-l facă pe DOI!

Doamna învățătoare Nina Dăescu, tinerețe - frumusețe!

Învârteam țărzuza rotocol pe tăbliță și nu mai terminam capul lui Doi! Și asta aproape vreme de un trimestru! Învățasem să număr până la o sută, înainte de-a trece pragul școlii, recunoșteam buchile, dar nu-l puteam cuceri pe viteazul Doi! Intrasem în vacanța de Crăciun și mă poticneam la Doi! Nu-mi intrase în mână. Iertare, doamna Învățătoare, v-am chinuit cu amărățul de doi, poate de aceea în viața mea de „școlar” de două zeci de ani fugisem de Doi!

Mai mult ca sigur că și doamna învăță-

toare Nina Dăescu din Mehadia întâlnește, într-o viață de dăscăliță, un ins neputincios în zămisirea lui doi, ori poate a lui trei sau al lui patru, note de care fug elevii!

Doamna Nina Dăescu a absolvit Școala Pedagogică din Craiova, promoția 1964, a fost cadrul didactic la Cuptoare în Caraș-Severin de unde, în scurt timp, prin plecarea familiei profesor Nistor Dop în Reșița (Prof. Nistor Dop, grație capacității sale de educator, fusese promovată inspector în învățământ, unde Doamna Mărioara Dop, învățătoare, îl urmase), așadar, prin plecarea familiei Dop, a fost transferată în aceeași calitate la Școala din Mehadia, unde a educat zeci de generații de elevi, până la pensionare în 2000. Azi continuă munca de educație... acasă! Se bucură de prezența celor doi nepoți: Ninel Iliuță, de opt ani, și Adelin, de nouă ani, elevi.

Îmi pare rău că, la deschiderea anului școlar 2008/2009, nu a fost prezentă în Sala de sport a școlii, nu am văzut-o nici pe doamna învățătoare Mărioara Dop, care îi pusese creionul în mână lui Caius și care, dintr-o singură mișcare, îl învățase să facă pe zglobiul Doi!

Vouă, tuturor dăscălițelor, vă zic în contul Doamnei mele dăscălițe, sărut mâna fetelor, pentru bobul de lumină stors din lacrima inimii noastre.

N.D.P.

Prietenia cu codrul

GRELU

Acea bucurie a prieteniei cu codrul, element ancestral propriu poporului român, le-a fost mereu prezentă în suflet, iar cinstea acestei prietenii ei au încercat să o transmită mai departe aceluia care au știut să continue munca începută de ei.

Pot să spun că eu sunt unul dintre aceștia, iar faptul de a fi cunoscut asemenea oameni mi-a creat o bucurie și

onoare, iar ocazia oferită pentru evocarea memoriei lor constituie pentru mine o plăcere. Clikele petrecute alături de ei sunt de neuitat iar multe din efectele și rezultatele acestor clipe se pot vedea și astăzi prin arboretele create, rod al muncii lor.

Acum, o să amintesc un alt fost coleg, silvicultor, dintr-o generație anterioară mie, de la care noi, colegii mai tineri, am învățat să prețuim pădurea și să-i cunoaștem durerile și nevoile - **Dăescu Ilie (GRELU)**! Nu mai este printre noi, dar de numele lui se leagă Valea Suiacului, unde și-a

desfășurat activitatea de pădurar. Bazinul Suiac fiind constituit în special din pădure de grupa I, prin exploatarea lemnului, solul acestor păduri fiind foarte sărac, a fost necesară intervenția prin reîmpădurire cu specii adecvate acestui teren și anume cu pin, molid, duglas. În toată această perioadă de lucrări nea Ilie a fost zi de zi prezent în mijlocul muncitorilor, asigurând asistența tehnică. Precizez că în această perioadă pentru prima dată în Suiac au fost plantați circa 10 mii de puiți din specia duglas.

COSTA VLAICU

Practorium-castrul Așezarea romană de la Mehadia

Așezată la hotarul dintre imperiul roman și regatul geto-dac, într-un defileu al râului Belareca, apă ce și-a săpat albia în stânca de granit a munților, Mehadia a avut parte de un destin istoric asemănător altor cetăți.

Castrul și așezarea romană de la Mehadia

Învățătoarea Nina Dăescu în excursie cu elevii săi la Cetate, ca viitorul să nu uite trecutul istoric și românesc al acestor meleaguri străbune.

se aflau pe una din principalele artere de comunicație dinspre provinciile sud-balcanice spre Dacia.

Primul care a semnalat existența castrului – de fapt a ruinelor lui de la Mehadia – a fost Abisius Ferdinandus, conte de Marsigli, prin anul 1690. După 100 de ani, Nicolae Stoica de Hațeg menționa din nou existența unor ruine de cetate romană. La el întâlnim termenul de castru roman și o ruină situată la capătul de Nord al satului, numită „Biserica spartă”.

Locul pe care se află castrul se numește „Zidină”. Prăul Bolvașnița curge acum pe lângă acest loc.

Terenul castrului de o parte și alta a lui era și este parțial ocupat de lucrări agricole.

Săpături la castru au fost făcute de N.S. Hațeg în anul 1829, iar în 1908, generalul în rezervă N. Cena cu săpăturile din centrul castrului au avut un caracter sistematic și au obținut materiale arheologice.

Săpăturile lui M. Macrea au avut un caracter științific și au fost executate sistematic.

În centrul castrului a fost identificată clădirea comandamentului (principia). Menționăm că M. Macrea numește tot timpul praetarium acest castru.

C.I. Buracu vorbește despre două fântâni în curtea mare a castrului, iar pe latura din spate amintește și despre o capella.

Urmele unor așezări omenști sunt atestate în zona Mehadii încă din epoca bronzului, fierului, iar peste deal în zona B. Herculane, a fost identificată o așezare dacică.

Sistemul roman s-a impus prin organizarea militară, dar și prin administrație și formele noi ale organizării sociale. Construcțiile, arhitectura romană, modul de viață roman descoperit susțin această afirmație.

Din punct de vedere cronologic, viața castrului s-a întins pe o perioadă de peste trei secole, depășind prin aceasta lungimea vieții majorității castrelor romane din Dacia, căpătând astfel o importanță deosebită.

Un alt aspect important al vieții spirituale este religia.

În contextul vieții romane de la Mehadia s-au afirmat și autohtonii daci. Prezența lor este probată prin descoperirea unor obiecte dacice intrate pe făgașul romanizării.

Privită în perspectiva timpului care a trecut, Mehadia se înfățișează ca o așezare care și-a cucerit un loc în istorie.

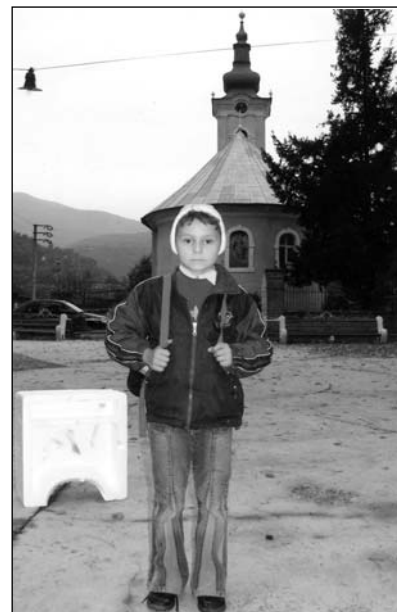
De pe această temelie, ca și de pe aceea a prezentului, ea poate privi cu încredere spre viitor.

De-a lungul existenței ei frământate și al episoadelor luptei naționale, Mehadia a dat oameni remarcabili a căror trecere prin Mehadia se cade să fie consemnată. Dar asta cu altă ocazie.

Doresc...

De mult aștept să cadă
Primii fulgi de zăpadă
Cu prietenii să merg la săniuș
Și gălăgioși să ne dăm pe ghețuș.
Săniile în pod au ruginit
De aceea m-am gândit
Și pe tata l-am zorit
S-o lustruiesc, să mi-o coboare
S-o fac din nou să zboare

Prin omătul pufoș,
Pe Șanțul Mic să ne dăm în jos,
Cu vărul Adelin să fac un om de zăpadă,
Vlăduț să-i pună-n cap o oală,

**Toamna lui 2007
Iliuță în clasa a II-a**

Și Sergiu cu Vali aduc o mătură
Iar ceilalți de frig să-i pună o pătură.
Dar eu vivesc mereu spre cer
Să văd căzând un fulg stingher.
Dar din văzduh ecoul îmi spune-ncet:
Că-i prea devreme, să mai aștept!

NINEL ILIE DĂESCU HRELEA
cls. a III-a B, Mehadia

LEGENDA SPUNE

Femeile dace erau harnice, bune și frumoase. Legenda spune că pe vremea când romanii stăpâneau castrul în Ad-Mediam erau două surori deosebit de frumoase, harnice, respectuoase și sfioase: Călina și Tina.

Doi romani le-au văzut și doreau să le ducă în castru.

Dar nici pe ele și nici pe părinții lor nu au putut să-i lămurească, pentru că fetele iubeau doi daci – flăcăi harnici. Atunci au hotărât să le răpească. Le-au urmărit mai multe zile și pe când erau la secerat împreună cu părinții într-un lan de grâu în locul numit „Zidina” (s-a păstrat și astăzi

denumirea), fetele au fost răpuse și duse în castru, unde le țineau închise în niște încăperi obscure.

Într-o zi fetele s-au rugat să le lase să se plimbe rin curte. Soldații le-au îndeplinit dorința.

Plimbându-se pe lângă fântâni (care erau două), fetele s-au aruncat în ele.

Fetele s-au înecat, iar fântânile au secat. Degeaba au căutat soldații romani apă în curtea castrului „apă nu găsiră”, de fură nevoiți să părăsească castrul și Dacia mai târziu.

Învățătoarea pensionară
NINA DĂESCU

„DUPĂ DOUĂZECI DE ANI!”

La 21 decembrie 1988 s-a fondat Societatea literar-artistică „Sorin Titel” din Banat, sub auspiciile Casei de Cultură a Municipiului Timișoara. Între membrii fondatori se rețin câteva nume: profesorii universitari Richard Sârbu, Virgil Vintilescu, Ion Neață, Ivan Evseev, Ion Viorel Boldureanu, profesorii: Ionel Cionchin, Mircea Pora, Mariana Strungă, Marian Pop, scriitorii: Damian Ureche, Adrian Dinu Rachieru, Marius Munteanu, Alexandru Moraru, N. Danciu Petniceanu, preoții Octavian Trailovici și Ioan Brânzei, rapsodul Iosif Pușchiță din Petnic de Caraș-Severin și alții.

S-a fixat prima ședință pentru 13 ianuarie 1989, când urma să țină un expozeu profesorul univ. dr. Gh. I. Tohăneanu despre „Limbajul poetic eminescian”. Ședința n-a mai avut loc. La intervenția poetului Anghel Dumbrăveanu, membru în Comitetul Județean Timiș al P.C.R. și din dispoziția președintelui Consiliului Socialist pentru Cultură Timiș Societatea „Sorin Titel” (pe atunci „cenaclu”) a fost suprîmată, motivația: purta numele unui scriitor socotit decadent, iar președintele N.D.P. fusese sancționat pe linie de partid cu vot de blam cu avertisment pentru atitudine „antipartinică” față de instructorul județean de partid, un anume Păun.

Societatea își reia activitatea în martie 1990, printr-o hotărâre judecătorească și, cu avizul Ministerului Culturii. S-a reales o nouă conducere: NDP – președinte, prof. univ. dr. Ivan Evseev – vicepreședinte, Alexandru Morar – secretar, Ion Marin Almăjan, membru în comitet. Între membrii fondatori, din martie 1990 reținem și alte nume: Ion Luca Novac, Maria Tudor și Ion Pilu, artist instrumentist, solistă vocală și artist-coregraf.

Societatea „Sorin Titel” s-a bucurat, ședință de ședință, de prezența și îndrumarea scriitorilor Alexandru Jebeleanu și Mircea Șerbănescu.

Pe parcurs, în cei douăzeci de ani de activitate, s-au perindat următorii secretari și vicepreședinți: Aurel Turcuș, Lucian Bureriu și Mariana Sperlea (secretari), George Voștinaru și prof. univ. dr. Gheorghe Luchescu.

În acești ani, societatea a avut următoarele realizări:

- A organizat simpozioane și concursuri literare dedicate scriitorilor: Mihai Eminescu, Camil Petrescu, Ioan Slavici, Sorin Titel, Petre Nemoianu, Luță Ioviță, Virgil Birou, Grigore Popiți, Victor Blad Delamarina, Ion Popovici-Bănățeanu, Damian Ureche, Ion Florian Panduru, Ion Stoia-Udrea, Pavel Ciobanu, Coriolan Buracu etc.

În cadrul concursurilor literare au fost depistate, promovate și încurajate condeie tinere, elevi și studenți, publicate în revistele societății. Câteva nume s-au impus în literatură, au editat cărți evidențiem: Camelia Tamaș, Liana Sabău și Alexandru Potcoava, precum și Dorina Șovre, în poezie dialectală.

Am organizat șezători literare în Banatul istoric, Ardeal și în Oltenia, reținem câteva șezători despre care s-a scris în presa locală:

Moața Maria Tudor și cântecele Ianului, Craiul Apusenilor. În stânga sa, al doilea profesorul univ. dr. Gh. Luchescu

Coștei, Uzdin, Vârșet, Maovăț și Lokve (Jugoslavia), Petroșani, Brad, Slătioara, Bozovici, Herculane, Reșița, Sânnicolaul-Mare, Orșova, Caransebeș, Lugoj, Siria, Comloșul-Mare, Pârvoia, Iablanița, Petnic, Oravița, Cornea, Bolvașnița, Buziaș, Prigor, Lăpușnicul Mare etc. Majoritatea șezătorilor s-au desfășurat sub genericul: „Nevoia de Eminescu – nevoia de poezia română”. În aceste manifestări s-au evidențiat scriitorii și artiștii: Damian Ureche, Marius Munteanu, George Voștinaru, Gh. Luchescu, Aurel Turcuș, Mariana Sperlea, Ignea Loga, Marcel Turcu, Teodor Poneavă, Liana Sabău, Camelia Tamaș, Rodica Opreanu, Ion Stoica, apoi artiștii: Luca Novac, Victor Georoceanu, George Lungoci, Viorica Pop Ivan, Maria Tudor, Carmen Luca, Iosif Pușchiță, Maria Sadovan.

Am editat revistele: „Anotimpuri literare”, „Vrerea”, „Banatul la Puterea N”, „Eminescu” și „Vestea”. În paginile acestor publicații am promovat condeie locale, dar și autori recunoscuți, afirmați, din Banat și din întreaga țară: amintim câteva nume: Gh. I. Tohăneanu, Ion Marin Almăjan, Virgil Vintilescu, Ion Neață, Marcel Turcu, Damian Ureche, Lucian Bureriu, Richard Sârbu, Gheorghe Luchescu, Ion Popescu, Nicolae Sârbu, Iosif Băcilă, Pavel Panduru, C-tin Teodorescu, Geo Galetaru, Traian Galetaru, din spațiul banatic, apoi, din alte arii spirituale românești: scriitorii: Al. Florin Țene, dr. Ionuț Țene, Cecilia Popescu Latiș, Artur

Silvestri, Sabin Bodea, C. Juan Petroi, Cornel Boteanu, Vasile Barbu, Toni Darțu, Eugen Evu, Cecilia Gabriela Feier, Grama Dimitrie, Alexandru Miloș, Mariana Pandaru, Gh. Zarafu etc.

Am sprijinit editarea de cărți precum: „Veacul de foc” (Ion Stoia Udrea), „Revoluția din Caraș-Severin” și „Două săptămâni sub teroarea bombelor” (Virgil Birou), „Unchiul meu aerul” (Marcel Turcu), „Castelana” (Camelia Tamaș), „Vara cu crini” (Geo Galetaru), „Mehadia – vatră istorică milenară” și „Primul lup de mare” (colectiv de autori).

În colaborare cu Societatea literară „Tibiscus” din Uzdin (Jugoslavia) am editat „Almanahul Frăția”, două volume.

În acești ani am confecționat, montat, dezvelit și sfințit următoarele plăci comemorative:

1. Emilia Lungu-Puhallo, Timișoara, str. Iorgovici 19.
2. Virgil Birou, Timișoara, str. Dacilor 13.
3. Luță Ioviță, Timișoara, Piața Traian, fațada casei „Morocan”.
4. Romul Ladea, Timișoara, str. 3 August 11.
5. Mihai Eminescu, Timișoara, la intrarea în Parcul Poporului (Coronini)
6. Grigore Popiți, Timișoara, str. Ceahlul (Savoya) 7-9.
7. Mihai Eminescu, Timișoara, Piața Libertății (fosta primărie).
8. Mihai Eminescu, Timișoara, Liceul „Lenau”, fost (aici) Teatrul Comunal.
9. Camil Petrescu, Timișoara, str. Alba Iulia 3.
10. Ioan Slavici, Timișoara, Ungureanu 1.
11. Sorin Titel, Timișoara, Lenin(fist) 7.
12. dr. Iosif Nemoianu, Timișoara, în curtea Spitalului de copii.
13. Ion Stoia-Udrea, Timișoara, Gh. Doja 7-9.
14. George Voștinaru, Timișoara, str. Văcărescu 20.
15. Nicolae Țirioi, Timișoara, Longinus (Suboni) 7.
16. Al Jebeleanu, satul Sipet, Timiș.
17. Damian Ureche, Timișoara, Calea Șagului 51.
18. Emilia Puhallo, fațada Școlii din Izvin (Timiș).
19. Ion Florian Panduru, Aleea Teiului, Băile Herculane.
20. Coriolan Buracu, preot, Mehadia, Caraș-Severin.

președinte
Prof. NIC. DANCIU PETNICEANU

continuare în pagina 14

urmare din pagina 13

21. Ion Grigore, Mehadia, Caraș-Severin.
22. Nicolae Mărgeanu, Mehadia, Caraș-Severin.
23. Ion Cornianu, Plugova, Caraș-Severin.
24. Ion Florian Panduru, Plugova, Caraș-Severin.
25. Pavel Ciobanu, Petnic, Caraș-Severin.
26. C-tin Giurginca, Petnic, Caraș-Severin.
27. Matei Armaș, Petnic, Caraș-Severin.
28. Nicolae Domășneanu, Petnic, Caraș-Severin.
29. Ioan Chendi, Petnic, Caraș-Severin.
30. Luță Ioviță, Caransebeș, fosta stradă loșica 10.

S-au montat două efigii: Sorin Titel, Timișoara, str. Lenin 7 și Damian Ureche, Calea Șagului 51.

S-a confecționat și dezvelit bustul Ion Slavici (sculptorul Victor Gaga). În prezent bustul a fost donat Muzeului Ioan Slavici din Șiria (Arad).

Alte realizări: s-a intervenit la forurile competente și în Timișoara s-au organizat și inaugurat trei librării: „Sorin Titel”, Str. Bărnuțiu, „Damian Ureche”, în piața „Doina” și „Ion Slavici” vizavi de Clubul Cefere, toate în Timișoara.

- Strada Leningrad, la propunerea și insistența Societății, a fost preschimbată în Strada Sorin Titel, din Timișoara. S-au făcut intervenții și pentru o stradă cu numele lui Damian Ureche, dar nu am găsit înțelegere din partea primăriei Timișoara. Pentru Eminescu – 160 avem în lucru:

- Bust din bronz, comuna Dumbrăvița;
- placă comemorativă la intrarea în biserică sârbească, Piața Traian, Timișoara, unde a avut loc botezul lui Claudiu-Andrei, în 24 iulie 1868, prezent: Mihai Eminescu;
- Monografia revistei „Eminescu”, s-a făcut oferta Editurii Eubee din Timișoara, director Nina Ceranu.

În realizarea și montarea acestui număr de plăci și efigii am primit sprijin afectiv și efectiv din partea domnilor:

- Prof. univ. dr. Gh. Luchescu, George Voștinaru, dr. Dinu Nemoianu, primarilor George Popovici și Iancu Paduru, ultimul din Mehadia, care a sponsorizat toate plăcile de pe raza comunei Mehadia, cum sponsorizează și revista „Vestea”, apoi editarea de cărți și manifestări culturale, simpozioane, șezători și întâlniri cu oameni de cultură.

În paginile revistei „Vestea” au fost descoperite trei talente publiciste: prof. dr. Iulian Lalescu, Costel Vlaicu și Ionuț Drăgan. Ionuț

Drăgan și Mariana Sperlea au participat la concursul de creație literară – festivalul „Drum de Spice”, Uzdin, 2008. ambii sunt laureații acestui festival internațional de poezie. Premii în străinătate au mai dobândit: Marcel Turcu (Germania), Mariana Sperlea, Gabriela Almăjan și N.D.P. în Sicilia, 2003.

Mențiune: la inițiativa Societății, soții Mariana și Constantin Sperlea au trudit pentru realizarea unui monument Eminescu în comuna Dumbrăvița. Un act de curaj și de cultură în actualele condiții, când din partea unor alogeni este promovată o atitudine ostilă Eminescului nostru. Le mulțumesc celor doi membri ai Societății „Sorin Titel” din Banat.

Vorbește NDP, inițiatorul manifestării culturale „Nicolae Mărgeanu” de la Mehadia, 25 octombrie 2008, președintele societății „Sorin Titel”

Precizare: directorii Direcțiilor de Cultură din Timiș și Caraș-Severin nu au sprijinit sub nici o formă manifestările noastre. Atitudinea celor două direcții este absolut antiromânească.

Pe 19 decembrie 2008 ora 14, în Timișoara, pe Calea Bogdăneștilor (sediul C.A.R.P.) va avea loc adunarea anuală a Societății Sorin Titel din Banat, cu următoarea ordine de zi:

- venerarea savantului Paul Iorgovici – referent prof. univ. dr. Cradu Dascău, membru corespondent al Academiei Române, președintele Institutului de Cultură „Titu Maiorescu” din Timișoara;

- Lansarea cărții „Lumina de la Vărădia” de N.D.P. (ediția a II-a) revăzută și adăugită. Prezintă Aurel Turcuș și prof. Rodica Pop;

- Raport de activitate prezentat de NDP, președintele Societății;

- Spectacol literar-muzical susținut de membrii și simpatizanți ai societății, în final Corul elevilor de la Liceul „Ion Vidu” va prezenta un recital de colinzi.

Apel! Sunt rugați să participe membrii fondatori și membrii cenaclurilor „????”, CARP și Brâncuși. Se vor înmâna unora diplome de excelență și diplome de membri de onoare.

Plugușorul

Aho, aho, copii și frați
 Stați un pic și nu mâncați,
 Lângă boi v-alăturați
 Și cuvântul mi-ascultați:
 S-a sculat mai an
 Bădica Traian
 Și-a-ncălecat pe-un cal învâțat
 Cu numele de faur,
 Cu șaua de aur;
 Cu frâuri de mătase
 Cât vița de groasă.
 Ia mai roată, măi flăcăi!
 - Hăi, hăi!
 El în scări s-a ridicat,
 Peste câmpuri s-a uitat
 Și-a ales un câmp curat
 De arat fi semănat
 Și s-a apucat într-o joi
 Cu plugul cu doisprezece boi,
 Boii boureni
 În coadă codălbeni,
 În frunte țintăței
 Și-n trup de mii de lei
 Ia mai rdată, măi flăcăi,
 - Hăi, hăi!
 Și la anu de-om veni,
 Tot în astă mare zi
 Să vă găsim sănătoși
 Stând la masă tot voioși
 Cu ochi mari și luminoși
 Cu copiii tot voioși.
 Ia mai roată măi, flăcăi
 -Hăi, hăi!

12 ian, 1965

inf. PAULIAN BUICESCU, elev, 16 ani,
 comuna Valea Mate, jud. Olt
culese: ION NIJLOVEANU

Poem

În fiecare zi
 ne întorcem
 c-un mugur de gând
 înspre copilărie,
 ca să aflăm
 cât timp
 mai rostim versurile
 acestui poem nepereche
 numit viață

Iosif Băcilă

cenaclul „Eftimie Murgu”, Bozovici, 1980

TIBISCUS 200!

Năsterea și moartea sunt logodite în vreaa spiritului! Timpul creștează pe răbojul vremii semnele sale întru eternitate.

Parcă fusese ieri! Pășise pragul Societății „Sorin Titel” din Banat, în Casa de Cultură a Municipiului Timișoara, un voinic bărbos, frumos legat, roșcovan, figură de viking din Banatul istoric, a se înțelege Banatul Sârbesc, pășise însoțit de două făclii: profesor doctor Gligor Popi din Vârșeț și profesorul folclorist Gheorghe Lifa din Uzdin, din acel tărâm binecuvântat de Pronoia cerească, de unde venea și bărbatul tânăr cu aspect de lopătar la o luntre danubiană: fierarul de cuvinte date prin focul limbii române: Vasile Barbu, cea Ghiță (G.L.) îi zicea „Baronu”. În mână avea primul număr al foii sătești, modestă, în patru frunze, cu titlul antic:

Uzdinenți și pictorițele naive de la Uzdin

„Tibiscus”.

Profesorii, prietenii mei din vămășia mea de la Stamura-Moravița, s-au urcat în luntrea lui Charon și s-au dus pe apele Styxului, lăsând în urma lor un nume cu aură de legendă și mit în Uzdin, un Uzdin cultural, care a depășit, grație lui Vasile, faima pictorițelor de

odinioarp, asta cel puțin în spațiul carpatin.

Foița de odinioară, „Tibiscus”, e de acum „govie”, fată cu zestre pusă la punct, zestrea înseamnă cele două sute de numere arhivate, bașca zeci de cărți editate în propria-i editură, apoi „Floarea de latinitate” pentru care Vasile Barbu ar merita să intre în Academia Română și de ce nu?! în Academia de la Belgrad. Actele culturale vorbesc, acte pe care trebuiau să le facă alții, ori măcar să-l fi plătit pe baron în aur, atât cât el cântărește!

Am pe masă ultimul număr, unul stufos, la 16 pagini, de patru ori cât fusese minora din 1990, e revistă în format și conținut, cu proze și prozute încântătoare, cu poezii și poezioare pentru mic și mare, cu însemnări academice, pertinente, înșiruite cu gust estetic, ca la Facultatea de Jurnalistică, chiar recomand un set de două sute de numere pentru domnul profesor univ. dr. Crișu Dascălu, de la Institutul Academic „Titu Maiorescu” din Timișoara, material bibliografic și didactic pentru studenții domniei sale, pentru notițe de cum trebuie moșită o revistă. Felicitări, „Baroane”, îți meriți apelativul de alint.

În pagini sunt nume sonore: Vasile Barbu, Arcadie Chirșbaum, Iancu Murărescu, Pavel Filip, Ionel Stoiț, Valeriu Grosu (prietenul meu, țaran cu „gură de aur”), Florian Copcia, Ion Ghera, Dan Robescu, Ileana Roman (olteancă, talent de excepție), Adrian Dinu Racheru, Dănuț Drăghici, dr. Lia Magdu, om de știință, Mariana Sperlea (secretara noastră), Lucian Marina, Tiberiu Popovici și alții.

Vasile Barbu are și un alt merit: a creat o serie de ansambluri și o sumedenie de festivaluri, de la „răchie la poezie”, este în continuă fierbere, mereu apare cu ceva inedit, este ceea ce am spus despre el: fierar și făurar de cuvinte date prin focul limbii române, limba maicii sale din Uzdin, pământ românesc, de la Bădița Trăian și de la Moș Decebal.

Rețin două aspecte care privesc Societatea „Sorin Titel”: Mariana Sperlea a fost laureată (premiul II) la Festivalul „Drumului de Spice” și tot la acest Festival junele Ionuț Drăgan, din satul Plugova (comuna Mehadia), debutat de „Vestea”, a luat „mențiune” pentru un grupaj de poezii. Mulțumesc, Baroane, felicitări concurenților!

Premiul întâi l-a dobândit Tiberiu Popovici din Bocșa. Redăm textul poeziei ce se pliază pe Democrația noastră (sic):

Plânge pământul

Plânge pământul
Că-i singur și gol,
Plânge pământul
Că țaranii mor.

Pământul, dar de Sus,
E hulit precum isus,

Cu spini înfipti în el
Rabdă și el, ca un Miel.

Păsările țipă și mor,
Că nu au brazdă-n ogor
Doar munții de betoane,
Unde ești tu, Petre, Ioane?

TIBERIU POPOVICI

(Tibi! Petre și Ion îs la căpșuni. Trimiși acolo de domni: Ion Iliescu, Emil Constantinescu și de bețicul Băsescu. Asta-i! Nu-i mai căuta, că-i cauți în zadar. — **NDP**)

Revista „Arcadia – Anina” (note de lector)

Luni, 20 octombrie 2008, am fost invitat de Biblioteca „Paul Iorgovici” din Reșița, la o întâlnire literară, sub genericul „Cinci sute de ani de tipar românesc”.

Aici, în prima pauză am primit în dar de la un coleg anonim, din Anina, o frumoasă revistă, ce mi-a atras atenția prin formă și conținut. Știam mai de demult, că la Anina funcționează un cenaclu literar „Virgil Birou”, cel mai mare prozator din Banatul interbelic și postbelic, autorul romanului „Lume fără cer”.

Societatea literar-artistică „Sorin Titel” l-a venerat de două ori pe Virgil Birou, la Timișoara (aniversare și comemorare), am încercat să contactăm membrii cenaclului de la Anina, dar nu a fost chip! În schimb, l-am contactat pe domnul primar Gh. Neicu, care ne-a cum-părat mai multe cărți, fapt pentru care-i mulțumim și pe această cale.

Revenind la „Arcadia – Anina”, ne bucură faptul că în orașul de la poalele munților sacri bănățeni există o revistă de cultură, la care trudesec minunate condeie. Am citit multă poezie, poezie de calitate, am reținut și numele regretatului poet-miner (poet-muncitor) Horia Guia, am citit poezie tânără și chiar foarte tânără, mă refer la debutanți, mi-au reținut atenția și cele câteva prozute, în special cea care se referă la Fanfara din Anina, fanfara care, cel puțin odinioară, era formată și din câțiva instrumentiști de etnie germană, care mi-au fost colegi în armată, la Bacău, și care astăzi au migrat în Germania.

(În paranteză fie spus, acum când vom venera 90 de ani de la Unire, toți nemții din Banatul istoric au subscris fără condiții, la alipirea Banatului de patria-mamă, la România, mulțumesc, domnilor nemți, mulțumesc și urmașilor voștri.)

Revenind la cenaclu „Virgil Birou”, recomand să-l contactați pe dl. inginer Ionuț Birou, din Timișoara, str. A. C. Popovici 19/21, tel. 0356 45 50 65, este un om generos, care vă poate oferi câte ceva din „zestrea” Virgil Birou.

În final, o mică reticență: lecturând revista dumneavoastră, am simțit gust și miros de poezie și de proză, miros de fată mare, dar, iertare, n-am simțit miros de cărbune!

IOSIF MARȘAULEA

* * *

Te-am cunoscut undeva între ieri și azi
Undeva între cer și pământ,
Dar nu m-am gândit niciodată
Că trăim între viață și moarte.

ELENA ȘUVEȚI

Codrului

Rămâi în zare, bătrâne codru,
Anonim și-ntunecat,
Dară cine te-o răzbate,
Dacă eu nu te străbat?

Anotimpurile Semenicului

Nume de floare	Vara-mpodobit
Munte Semenic,	Cu zăniage flori
Vatră de soare,	Iarna dezgolit
Verbe de colnic.	De vânt și ninsori.

„Vestea” - material didactic și bibliografic!

Domnul profesor universitar doctor Crișu Dascălu, membru corespondent al Academiei Române, directorul „Institutului Nicolae Titulescu” din Timișoara, de pe lângă Filiala Academiei Române – Banat, cercetător și profesor la Facultatea de Jurnalistică, ne solicită colecția periodicului „Vestea” pentru studiul studenților timișoreni.

Vă mulțumim, domnule profesor! Suntem măguliți de acest gest inedit în presa românească postdecembristă. **(REDAȚIA)**

DOMNUL NICOLAE COSTESCU, INGINER FĂRĂ DIPLOMĂ!

Ideea de-a scrie un reportaj despre Nicolae Costescu, din Mehadia, cartierul Bănoț, mi-a inculcat-o domnul primar Iancu Panduru, aflându-mă cu dumnealui în Serbia, satul Uzdin, februarie 2007.

Eram invitații mecena Vasile Barbu din Uzdin, în cadrul unei manifestări culturale, tradiționale, iar de cazat, grație omenie, fuseserăm cazați la familia Trifu Șoșdeanu, o gazdă de excepție, ne-am simțit acasă și nu în străinătate.

Primarul s-a întreținut cu domnul Trifu Șoșdeanu în probleme tehnice până la ore târzii din noapte, iar a doua zi Trifu Șoșdeanu ne-a prezentat în curtea sa o culegătoare de porumb, utilaj făcut de mâna sa! Am rămas uimiți! Trifu Șoșdeanu, un simplu țăran, unul care vorbea de desen tehnic, de rigla de calcul, cum ar fi vorbit un inginer!

Pe drum, Iancu Panduru mi-a spus: „**Un asemenea om avem și noi, la Mehadia! Un meseriaș în ale ingineriei, Nicolae Costescu, zis Bleoarcă, de pe Bănoț. E bine să stai de vorbă cu el!**” Și am stat, doresc să-l prezint cititorilor noștri, pentru că este un caz de excepție.

Pe Bănoț, o străduță periferică, o casă cocheta, primitoare, unde ordinea și curățenia sunt la ele acasă. Se vede de la intrare că aici domină munca, virtute a gospodarului adevărat, domină mâini de femei înfrățite cu gustul estetic și cu hărnicia matinală. Oamenii se culcă și se scoală cu un singur gând: „Astăzi, ce facem, astăzi ce muncim, ca nouă să ne fie bine, iar casa să fie un pahar din care să bei apă și când nu ți-e sete!”

Bucuria mea: nimerisem în sara de „cinișoară”. Praznicul de Sfinții Voievozi Mihail și Gavril. Închinaram și băuram subțire licoare de prun cu gust de sămbure spart, producție Bleoarcă.

Domnul Nicolae Costescu, bărbat la cincizeci – cincizeci și cinci de ani, așa arată, ușor măsliniu, frumos îngrijit, proaspăt bărbierit, îmbrăcat „nemțește” și cu vorbe alese, se exprimă în termeni uzuali, dar și tehnici, ca un cărturar. Se vede că a trăit o viață echilibrată, a muncit zi-lumină, n-a pierdut nopțile și n-a stat în mrejele zeului Bachus, cum au stat atâția megiinți colorați și necolorați!

- Domnule Nicolae Costescu, vă rog vorbiți-ne despre timpul formării dumneavoastră, cum ați ajuns la înalți parametri profesionali?

- Nici un secret! O spun în ideea că experiența mea profesională prinde bine cititorilor dumneavoastră, mai ales celor tineri. Am urmat Școala Profesională din Lunca Pomostului, din Reșița, care școlariza, într-o vreme benefică pentru muncitori, două mii de tineri veniți în Reșița din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, din Moldova, Oltenia, din Nordul Ardealului. **Era vremea muncitorilor.** Oamenii în vârstă se puteau califica la locul de muncă, primeau bonuri de masă, haine, salopete albastre și loc la Căminul muncitoresc, asta până s-a făcut Blocul 800, pentru tinerii absolvenți de la Școala Profesională.

- În ce meserie v-ați calificat?
- Furnalist! Am lucrat la Secția Furnale. Oțel, fontă, lingouri pentru Secția Laminoare.

- Am lucrat la laminoare și eu, zic.
- Da?
- Da.
- Ca ce?
- **Forveger! La „tablă”, la meșterul Treica. Erau și frații Florescu...**

- Da, da...
- **Spuneți, de la furnalist la lăcătușărie e distanță. Ce s-a întâmplat?**

- În cadrul secției Furnale era și un compartiment „lăcătuș de întreținere”. M-am recalificat. Eram tânăr și numai ochi și urechi. Era o echipă de nemți, meseriași clasa I-a, atât că meseria mai trebuia, în secretele ei, și furată! Și am „furat-o”.

- Apoi?

- Când m-am simțit stăpân pe meserie, m-am retras acasă, „acasă” însemnând Uzina de Morărit „Magheru”, Topleț. Am lucrat la Secția Montaj, șef de Secție I-am avut pe domnul inginer Stauder, un neamț inteligent, bine pregătit tehnic, generos și cu intenții bune față de oameni și uzină. Mi-am dat interesul. Trebuia studiat, uzina avea bibliotecă tehnică. Apoi am cultivat relații de colegialitate cu muncitorii. De la muncitori poți învăța multe, dacă te interesează. Experiența profesională se află în mâinile muncitorilor vârstnici! În scurt timp, am fost numit șef de echipă, la montaj. În echipa mea au muncit până la 30 de muncitori calificați...

- Asta-i brigadă, nu mai este echipă...

- Numiți-o „brigadă”, între ei memorez câteva nume, care mi-au stat rezim: Nicolae Goloman, Ion Goloman, Ion Ivan, Nică Dop, Mihai Costescu, fratele meu, Elena Costescu, nevasta mea, C-tin Lăzărescu, acesta din urmă, „Nea Costică”, a fost un sudor de literă mare! Între mine și domnul inginer Stauder erau meșterii: Petru Jumanca din Izvernea și Gheorghe Popescu din Orșova. Meseriași de ținută tehnică de neegalat! Apoi, în „Biroul tehnic”, se afla și Puiu Stângu, inginer, cu care adesea mă consultam despre „unghiul de atac” și despre „unghiul din urmă” la valțuri, chestiuni tehnice, pe care le discutam de la egal la egal, și emiteam o soluție tehnică comună. Nu ne puteam hazarda, aveam comenzi din străinătate, din Israel, Austria, America, Canada, Uniunea Sovietică, comenzi până și din Australia.

- De care Puiu vorbiți, de vicele primar?

- De el e vorba! A fost un cadru tehnic de valoare în Uzina Topleț.

- Mă bucur să aud așa ceva... Cât ați lucrat în Topleț?

- Mult... 37 de ani, până la pensie, mai spune interlocutorul meu cu nostalgie în glas.

- Șase ani la Reșița și 37 în Topleț. Am stat locului, nu am umblat creanga, cum au umblat alții și acum, la pensie, le e rușine să spună câtă pensie au. S-au preumblat dintr-o întreprindere în alta, fără continuitate. Au stat acasă pe lângă

fusta muierii.

- Acum, ce faceți?
- Sunt solicitat... Am răspuns firmei Morabel din localitatea Vulpeni, județul Olt. Le-am făcut o moară, am luat-o de la zero până la coș, până la proba de măcină. O moară cu trei valțuri, cu o capacitate de o tonă cereale pe oră, o moară cu site plane, cu decojitoare, cu sisteme de transport pneumatic, cu sisteme de cadere gravitațională simplă și combinată...

- Vă exprimați ca un inginer!
- Unul fără diplomă, adesea diplomele sunt niște cartoane...

- Totuși, unde v-ați familiarizat cu asemenea noțiuni tehnice?

- Am fost trimis la cursuri de specialitate, la București, la Institutul de Cercetări în domeniul Agriculturii.

- Și totuși, sunteți nostalgic, observ pe chipul dumneavoastră umbrele unei tristeți. De ce?

- Nu sunt indiferent de ceea ce a fost Uzina din Topleț și de ceea ce a ajuns astăzi. Toplețul pe mulți a crescut și pe mulți i-a hrănit. Astăzi a ajuns o dărăpănatură, a încăput pe mâna unora care au distrus tot în calea lor. Păcat!... Păcat de munca unor oameni.

- Văd că ați pus pe picioare o moară...

- Da, „am adus” ceva din Uzina Magheru acasă, la mine. După familie, soție, copii, nepoți, care sunt lumina ochilor mei, moara, cu toate angrenajele ei, înseamnă pentru mine a doua familie, face parte integrantă din viața mea, din marea mea dragoste și pasiune.

- Făina măcinată între valțuri e mai bună decât cea măcinată între pietrele de moară?

- Mult mai bună și mai sănătoasă, „ecologică”, cum se zice astăzi. Făina produsă prin frecarea pietrelor e fierbinte și nu e bine pentru sănătatea oamenilor, iar cea produsă între valțuri e mai calitativă, cu un gust și miros superior.

- Tinerii de astăzi, aveți vreunul pe care să-l calificați?

- Nu! Tinerii de astăzi se duc în Spania, la cules de căpsuni, pentru că nu li se oferă varianta în țară. Nu sunt locuri de muncă. În Mehadia avem tineri minunați, inteligenți, cu studii, majoritatea dintre ei, dar nu sunt sprijiniți. Au luat lumea în cap! Tineretul nostru a ajuns să facă munci pe care nu le fac alții. Nu există pentru ei o perspectivă. Există doar muncile josnice din Spania, Italia și alte țări, unde localnicii din aceste țări nu se demit să lucreze la grajd și la latrine, la mătură etc. Întrebare, domnule Petniceanu: cine ne-a adus la sapă de lemn?! **Totul s-a vândut în țara noastră, o mână de oameni s-a îmbogățit, iar restul trăiește din promisiuni și minciuni. Se minte de jos și până sus. Cu minciuna trăiești o zi, două, dar, vorba aceea, „nu treci marea”! Te îneci...**

În final, mă uit la domnul Costescu, mă uit și la Alexandra, elevă, îl privesc și pe domnul împiepat ceferă Costescu (Bleoarcă), rețin același surâs în colțul gurii... Același lumină.

A consemnat: **N.D.P.**

Alexandra Costescu

(Eleva Liceului „Nicolae Stoica de Hațeg”)

La deschiderea anului școlar 2008/2009, domnul profesor Mihai Feneșan, directorul prestigioasei instituții școlare, în alocuțiunea domniei sale începuse seria exemplor pozitive de elevi premianți, cu eleva Alexandra Costescu. (Exem-

Eleva Alexandra Cristescu și fratele ei, Aurelian Ilie, și el un premiant. Felicitări părinților și dascălilor de la școala din Mehadia!

plul mă urnise din loc, străbunul meu pe linie paternă fusese unul Costescu, oltean, stabilit în Petnic, negustor de capre și porci, cum-păra animalele în târg la Bozovici și Mocerîș și le vindea în târg, sâmbăta la Mehadia...)

Așadar, iată-mă în vizită la familia Costescu, în Mehadia, în cartierul Bănuț, îl știau pe tatăl, impieगत de mișcare în gara Mehadia.

Alexandra este o copilă în deplină maturitate, frumoasă și inteligentă, de-o frumusețe sufletească aparte, cu care orice școală s-ar mândri.

Debutăm întrevăderea cu câteva

vorbe senine despre educatorii săi, Alexandra are doar cuvinte de bunăsimț și superlative când e vorba de profesorii ei. Îmi înșiruie o listă întreagă, rugându-mă să nu omit vreun nume, dacă am omis (fără să vreau, mea culpa!): Mihaela Vasilescu, Elena Domilescu, Floriana Brânzan, Ancuța Viorel, Gruia Cinghiță, Rodica Râta, Niculina Cinghiță, Florin Domilescu, Berglizah (!)

- Ce obiecte te atrag mai mult, Alexandra?

- Toate obiectele îmi plac și mă atrag, datorită modului explicit și elegant de expunere al profesorilor mei. Totuși, mă simt magnetizată de: istorie, matematică și geografie. Iau ore în plus la aceste obiecte, mă pregătesc fără „recreație” pentru olimpiade, pentru concursurile școlare.

- Ai participat la concursuri școlare, la olimpiade?

- Da, am participat în anii trecuți, am câștigat premii județene și zonale. Acum, în anul școlar 2008/2009 vreau să aduc premiul național, de aceea mă pregătesc intens la istorie, matematică și geografie.

- Dintre cele trei obiecte enumerate, care va fi dominatoare în pregătirea ta universitară?

- Matematica! Îmi plac cifrele, problemele, primesc revista „Matematica”, ce apare la Oțelu-Roșu, revistă care mă ajută enorm, fapt pentru care mulțumesc doamnei profesoare Mihaela Vasilescu.

- Ai ceva observații, voi de voi, elevii, față de metodele profesorilor, ai ceva de remarcat?

- **Nimic deosebit!** Totuși, elevii, unii dintre ei, au și comentarii. Rugăm pe domnii și doamnele profesoare să facă aprecierile în catalog cât se poate de exact, **nota să reflecte doar răspunsul elevului la oră. Să fie pe cât posibil eliminată nota de subiectivism în apreciere.** Este singurul comentariu „fără glas” al unor elevi nemulțumiți de nota dată de către unii profesori.

- Cum stai cu româna?

- Stau bine...

- Știi o poezie de Eminescu?

- Știu mai multe și asta mulțumită domnului profesor de română Gruia Cincheză, care ne vorbește întruna de Eminescu...

Și Alexandra recită, de parcă ar

Eleva Alexandra Costescu și una dintre profesoarele ei dragi: Floriana Bidiviu-Brânzan

fi pe o imensă scenă, poezia „O, rămâi” de Mihai Eminescu.

Felicitări, profesoare Gruia Cincheză!

(NDP)

Pasăre mută

Vara era prizonieră

*- pasăre mută -
în colivia norilor,
dar mai visam
un strop de senin
cât să-ncapă
pe aripa unui fluture
mort...*

CAMELIA TAMAȘ

GRIGORE ACHIMESCU (Gore lui Pau din Mehadia)

Savantul Nicolae Iorga își începea discursul în Parlamentul României interbelice, privind întotdeauna spre grupul deputaților țărani, zicând: „Vă salut, domnilor țărani!”

În Parlamentul României, odinioară, erau și aleșii țăranilor, țărani get-beget, frunțașii frunțașilor de pe ogoare! Așa ceva astăzi, în plină democrație oarbă nu există!

Dacă profesorul Nicolae Iorga ar fi trăit până în zilele noastre și le-ar fi cunoscut pe Grigore Achimescu l-ar fi salutat cu admirație, ridicându-și pălăria de pe cap: „Te salut, domnule țăran!”

Prin urmare, Grigore Achimescu face parte din acea categorie superioară de țărani, care miroase a brazdă de pământ reavăn și gras, a otcoș de fân și otavă proaspăt cosită, a rășină de brad, și, nu în cele din urmă, mirosind a oaie, cal și vită în băătăura sa.

De toate acestea a avut parte Grigore Achimescu și doamna sa, sora regretatului meu prieten Iosif Giagim. Astăzi, bătrânețea l-a prins! Are copii și nepoți frumoși, realizați în viață, cu studii superioare și rost la casa lor, dar anii s-au adunat

pe răbojul vremii. Și azi ceva, mâine altceva, puterea din brațe și din picioare, vrem, nu vrem, scade.

Cu toate acestea, și-a păstrat o vită și câțiva godaci, de orătănii nu mai zic, apoi casa lui e pahar, cristal, după cum zicea Dimitrie Cantemir.

L-am cunoscut acum 40 – 45 ani, prin intermediul cumnatului meu, Vasilică Nichec, vătăf (vătău) la jocul de călușer, călușer de marcă fusese și Grigore Achimescu, cum fusese și fratele mai mic Ion, Ion Achimescu, care dintr-o vorbă și-a dat consimțământul ca pe casa sa să montăm o placă diplomatului profesor Ion Grigore.

Acesta-i neamul Achimescu, neam de domni și neam de români atașați de Banat și de România Mare, acum când venerăm 90 de ani de la Unirea Banatului cu Patria-Mumă. Dumnezeu să-i țină în zile și în sănătate pe ei și pe urmașii urmașilor lor!
(NDP)

UN AN DE DOLIU ÎN CASA SORESCU!

**S-a scurs un an de doliu de la trecerea în eternitate a soțului, a tatei și bunicului, a prietenului și a Omului de omenie, care a fost Gică Sorescu
Dumnezeu să-i ocrotească sufletul în lumea celor drepti!
(Fiica și redacția „Vestea”)**

FRAȚII - OAMENI DE FRUNTE AI MEHADIEI, AI BANATULUI ȘI AI ROMÂNIEI! GHEORGHE ACHIMESCU (1929 – 2001)

În august 1954, în ultimul an de liceu, fusese la Mehadia, chemat la Comisariatul Raional pentru identificare în vederea recrutării, mă nimerisem în gară, în așteptarea trenului de seară, spre lablanița, pe atunci locuiam la Petnic (sat fără gară), cu mama și cu șora mea.

În stația Mehadia, se adunase un ciopor de lume: bătrâni, oameni între două vârste și mulți tineri și tinere. Însoteau un bărbat tânăr, frumos, înalt, părul negru tăciune și foc elegant. Intră trenul în stație, trenul bărbatului tânăr în direcția București, al meu avea întârziere. Junele se îmbrățișă pe rând cu fiecare, femeile bătrâne lăcrimară, rouă în ochi aveau până și băbații tineri. Trenul se puse în mișcare, omul alergă, săltă pe scara vagonului, se prinse cu dreapta, se răsuci de trunchi și cu mâna stângă flutură până trenul fusese supt de zarea îndepărtării.

Cineva din grupul rămas pe peron se motivă: „Pleacă la studii la Moscova! Sperăm să fie bine, sperăm...”

Cu această imagine am rămas sub cerul pleoapelor. Din clipa aceea nu l-am mai văzut vreodată pe frumosul bărbat tânăr plecat la studii la Moscova.

Despre domnul Achimescu voi afla, pe parcurs: a absolvit renumitul liceu Brediceanu din Lugoj, a urmat Academia Comercială (I.S.E. „Vladimir Ilici Lenin”) din București, după care a urmat studii de specialitate la Moscova... La Moscova erau selectați tineri cu studii superioare, de formula unu, capabili, caractere integre, fără vicii și pasiuni deosebite, oameni cu suflet de buni români.

După înapoierea de la Moscova, Gh. Achimescu a muncit un timp în Ministerul Construcțiilor, unde va fi promovat director, de aici, după câțiva ani, grație capacității și conduitei sale, a lucrat la „externe”, în Austria. În cele din urmă a fost trimis minis-

tru plenipotențiar în Republica Malgașă, în Africa, la Tanarive.

Megintul Gheorghe Achimescu, al lui Pau, a reprezentat cu cinste România, în Africa, sporind faima României postbelice.

Regretatul ambasador a fost frate cu Grigore și cu Ion Achimescu, ai lui Pau, din

Mehadia, cu Ion care a acceptat ca pe fațada casei sale să montăm o placă comemorativă unui alt diplomat: Ion Grigore, diplomat la Paris în perioada interbelică, îndată după Unirea de la 1 Decembrie 1918. **Oare, în plină democrație, putem domnule primar, lăncu Panduru, să montăm o placă unui român, Achimescu Gheorghe, care a purtat în cinste și omenie faima României în Africa, fiind primul ambasador român în Republica Malgașă? Vă rog...**
(NDP)

MORȚII DIN PETRILA

Ne exprimăm durerea și ne solidarizăm cu durerea minerilor din Valea Jiului pentru catastrofa de la Petrila, unde au decedat 12 mineri și au fost răniți alții în cele câteva explozii subterane.

De moartea minerilor din Valea Jiului se fac vinovați: **guvernul, Centrala Minera și directorii săi, chiar și pasivitatea unor lideri sindicali.**

Ne întrebăm: **oare se întâmplă această tragedie, dacă Miron Cozma, liderul de facto și de jure al minerilor din România, se afla între ortacii săi?! NU! Categoriec NU! Miron a luptat și luptă doar pentru drepturile minerilor, pentru condiții optime de muncă la suprafață cât și în anataje, Miron luptă pentru pâinea copiilor pe masă, care din zi în zi e tot mai puțină și tot mai amară!**

De ce i se interzice lui Miron să ajungă la Petroșani?! De ce nu are acces în București?! Cui i-e frică de Miron? Răspuns: „Ciocoilor vechi și noi” din Centrala Minieră și din fruntea României.

În curând, va răsări soarele și în Valea Jiului ajunsă Valea Plângerii.

(NDP)

Pădurea scut protector al bazinelor hidrografice

Pădurea constituie un factor de echilibru al mediului geografic prin atenuarea extremelor în cadrul proceselor dinamice care se desfășoară în natură.

Prin situarea lor în special în regiunea munților și a dealurilor înalte, în zone cu

mare energie de relief și cu pante, pronunțate, respectiv în regiunile cele mai bogate în precipitații și mai expuse la o denudație accelerată, pădurile dețin rolul unui adevărat scut de protecție, care asigură pe de o parte o regularizare a scurgerilor de suprafață, iar pe de altă parte o alimentare echilibrată și permanentă a rezervelor de apă subterană.

Cercetările efectuate în țara noastră și în străinătate atestă rolul pădurii în atenuarea viiturilor și în diminuarea efectelor marilor inundații: Astfel:

- În zona Valea Rea, Prahova, într-un bazin, împădurit la un nivel de precipitații de 130 mm, s-au scurs numai 30 mm, respectiv 23%, restul de 100 mm, respectiv, 77% fiind reținut în sol, litieră sau coronament, alimentând pânzele freatice;

- De pe terenurile agricole în pantă, cu eroziune excesivă și de adâncime, se pot scurge debite solide specifice până la 50 - 120 mc/ ha/an. În aceleași condiții, în terenurile acoperite cu păduri cu consistență plină, transportul de aluviuni este în mod obișnuit sub 0,500 mc/ha/an, respectiv de 65 - 250 ori mai mic;

- Turbiditatea medie a râurilor (gradul de încărcare), în bazinele de recepție bine-împădurite este sub 100 g/mc față de până la 5.000 g/mc în zonele înalte, neîmpădurite și cu substrat litologic friabil;

- După unele studii făcute în statul Carolina de Nord - S.U.A., s-a ajuns la concluzia că în urma despăduririi, frecvența viiturilor a crescut de 4 ori, timpul până la apariția vârfului viiturii a scăzut sub jumătate, iar debitul maxim a crescut de 7 ori;

- Rețeaua rădăcinilor unui singur molid de 80 ani totalizează 4 km, a unui fag de 70 de ani - 22 km. Prin aceasta se asigură solului stabilitatea mecanică, iar după ce rădăcinile mor și putrezesc, se creează în sol zeci de mii de canale prin care circulă apa de infiltrație;

- Sub adăpostul pădurii zăpada se topește mult, mai încet, întârzierea variind între 10 și 15 zile;

- Pădurile reduc până la 62% din viteza vântului, ce duce cu el o parte din umezeala solului, pe care îl usucă sau îl spulberă. Este cunoscut astăzi că pădurile au o capacitate de reținere și înmagazinare în sol de circa 10.000 mc apă pe an pe ha. Pentru a produce lemn, pădurile consumă din această 3.000 - 4.000 mc, restul de 6.000 - 7.000 mc apă se înmagazinează ca rezervă, iar prin stratul freatic alimentează debitul izvoarelor. Sub aspectul protecției solului și apei, pe lângă extinderea vegetației forestiere interesează modul de amplasare a pădurii pe versant și în special structura acesteia, care este determinată în principal de modul de gospodărire aplicat. În această direcție se poate sublinia că sub o pădure de fag, cu consistență de 0,9 cu litieră, eroziunea solului este de 84 ori mai mică decât pe terenul descoperit, iar sub aceeași pădure fără litieră efectul este de numai 6 ori mai mic. Din cele menționate rezultă în mod evident că pădurea poate fi considerată ca un „dispecerat general al naturii”, din ea și prin ea trecând în cazul țării noastre, peste 70% din cantitatea totală de apă.

OCTAVIAN GOGA

În brazi

În tănuita brazilor răcoare
Ne-a surghiunit iubirea vinovată,
Cum stăm așa sub bolta înstelată,
Pădurea neagr-o catedrală pare.

Singurătatea ei înfricoșată
Trezește-n noi o lungă-nfiorare,
Din orice brad ne tulbur-o muștrare
Și tot mai greu păcatul ni-l arată.

Pe rând, pe rând, o teamă ne supune,
Trecutu-ntr-un înimă ne-apasă,
Pierdută tu oftezi o rugăciune...

Îmi spui apoi cu glas sfârșit de trudă:
- E Dumnezeu aici la el acasă,
Vorbește-ncet că poate să ne-audă!...

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

Balada pădurilor care au fost

Pădurile mele, păduri
pe care le simțeam crescând în mine
s-au predat întâmplărilor
și ascultă acum la uși străine
le-am văzut în gări, pregătite de drum
ascunzând câte-o frunză de-acasă
apoi, tot mai departe sunetul lor
și umbra lor luminoasă.
Din copilărie mi-a plăcut un basm
de aur, de argint, de aramă
unde să-l caut, fiare fără sălaș
din singurătatea câmpiilor cheamă
în somn îmi cresc arbori peste privire
diminețile-au gust de cenușă
stejarul care mă știa pe nume
păzește ca un câine umil altă ușă
Pădurile mele, păduri
plânge în coasta munților rășina
cum v-am lăsat, cum v-am lăsat
cine-mi mai cerne lumina
cine-mi păstrează istoria, veacul
și cuvintele când se-nserează
prea tineri lăstarii pierderii voastre
păduri uriașe visează.

DRAGOSTELE NOASTRE - Imagini în mișcare

Doi doctori în eternitatea Banatului.
La mulți ani, domnilor!
(Primar Iancu Panduru)

Bocșa de odinioară, locul de obârșie al
d-lui doctor Sorin Frunzăverde, dar și al
lui Tibi Secoșanu, primarul de altădată
al Bocșei (Din arhiva NDP)

Nikolaus Gaug – un neamț care
transmite întruna salutări din Pfortezim,
nu poate uita Banatul

Părintele Puiu Grozăvescu și Comitetul
bisericesc în anii 1977 – 1978. Al doilea
din stânga, gospodarul fruntaș Grigore
Achimescu din Mehadia

Biserica Ortodoxă Română "Sfântul
Nicolae", Mehadia

În zorii zilei de
30 noiembrie,
ARTUR
SILVESTRI ne-a
părăsit,
reîntâlnindu-se
cu al său Înger
Tăcut.

A fost înhumat în
Cimitirul Mănăstirii Pasărea.

Primarul Iancu Panduru, cu oameni
pentru oameni, de data asta poartă
brâu înainte. Dar unde-i primăria?!
Grijește, ca masa să fie copioasă. La
muți ani! (Redacția)

Lumină pentru
fiecare pe
cărările
spinoase ale
vieții.

La mulți ani!

N.D.P.

ALO! TAXI?

- Da, Taxi! Casa Dan Florescu,
telefon 0728848348, 0728848341 și
0726735564!

Șofer treaz zi și noapte! Dispo-
nibil pe orice distanță, la un preț
accesibil! Încercați și nu veți re-
greta! E serviabil și amabil.

(Redacția)

PARTIDUL ROMÂNIA MARE NU A INTRAT ÎN PARLAMENTUL ROMÂNIEI!

Electoratul a refuzat categoric să voteze
candidații acestui partid! Oare de ce?! Oare
de ce în anul 2000 (eram secretar general al
P.R.M. în Timiș) Partidul România Mare a
reușit atunci cele mai multe mandate de
deputați și senatori în Parlament și acum a
primit un afront: un zero tăiat în patru!!

Răspuns: actele nepatriotice practicate de
către liderul acestui partid! În anul 2004 a
ctitorit un monument unui evreu din Israel în

Brașov, în anul când se împlineau cinci
veacuri de la moartea lui Ștefan cel Mare,
simbolul virtuților românești dintotdeauna!

Soarta acestui partid va fi soarta
Partidului Țărănist, scos în afara Parlamen-
tului pentru abuzurile comise în perioada
guvernării țărăniste.

Există o soluție: Refacerea Partidului pe
alte principii organizatorice și ideologice, cu
eliminarea carierștilor. (NDP).

CASĂ DE VÂNZARE ÎN MEHADIA!

Pe strada Principală, în zona Gării, în
drumul Băilor Herculane, casă de vânzare,
la numărul 439, dependințe, baie, apă cu-
rentă, grădină mare cu pomi fructiferi în
preajma muntelui. Preț convenabil, liberă
de orice sarcini. Informații: proprietar:
profesor Ion Garaiacu, Arad, telefon:
0740104416 și Elena Vlăduceanu-
Covaciu, Mehadia, telefon 0255 / 523 118.

Este un adevărat chilipir! Prinde
ocazia! Profesorul Garaiacu este om de
prestanță și caracter, accesibil la preț.
(Redacția)

**Casă de vânzare în Mehadia, zona "Cropolea!", curent electric, apă curentă,
încălzire centrală electrică. Informații 0740 06 33 66**

Tipărit la Editura GORDIAN, Timișoara, Str. Herculane nr. 35, tel. 0256 / 215615